

ТУРИСТИЧЕСКИ ПЪТЕВОДИТЕЛ В СТРАНДЖА

(ОБЛАСТ БУРГАС, ПРОВИНЦИЯ КЪРКЛАРЕЛИ)

**ПРОЕКТ СВО05.1.22.105 „КРАСОТАТА НА СТРАНДЖА –
ДА ПРОУЧИМ, ОТКРИЕМ И РАЗПРОСТРАНИМ ПРИРОДНОТО И
КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО В ТРАНСГРАНИЧНИЯ РЕГИОН
БЪЛГАРИЯ-ТУРЦИЯ“**

ПАРТНЬОРИ:

**СДРУЖЕНИЕ ЗА НАСЪРЧАВАНЕ НА ОБУЧЕНИЕТО ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ,
ХАРМАНЛИ (Водещ партньор)
ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО СЕЛСКО СТОПАНСТВО И ИКОНОМИКА
„ХРИСТО БОТЕВ“, СВИЛЕНГРАД (Проектен Партньор 2)
ПРОФЕСИОНАЛНА И ТЕХНИЧЕСКА АНАДОЛСКА ГИМНАЗИЯ,
КЪРКЛАРЕЛИ (Проектен партньор 3)**

ИЗПЪЛНИТЕЛИ:

**АТЕЛИЕ-ТО ЕББ ЕООД; СВЕТЕКС ЕООД
БУРГАСКА РЕГИОНАЛНА ТУРИСТИЧЕСКА АСОЦИАЦИЯ
İÇERİK EĞİTİM ARAŞTIRMA VE DAN. LTD. ŞTİ**

**ПРОЕКТЪТ Е СЪФИНАНСИРАН ОТ ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ ЧРЕЗ
ПРОГРАМАТА ИНТЕРРЕГ – ИПП ЗА ТРАНСГРАНИЧНО СЪТРУДНИЧЕСТВО
БЪЛГАРИЯ-ТУРЦИЯ**

Ноември 2018

Тази публикация е направена с подкрепата на Европейския съюз, чрез Програма Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България-Турция, ССИ No 2014TC1615CB005. Съдържанието на публикацията е отговорност единствено на: Сдружение за насърчване на обучението през целия живот, Харманли/ Ателие-то ЕББ ЕООД, Светекс ЕООД; Професионална Гимназия по селско стопанство и икономика „Христо Ботев“ / Бургаска Регионална Туристическа Асоциация, Р. България; Kırklareli Mesleki Ve Teknik Anadolu Lisesi/ İçerik Eğitim Araştırma Ve Dan. Ltd. ŞTi, Р. Турция, и по никакъв начин не трябва да се възприема като израз на становището на Европейския съюз или на Управляващия орган на Програмата.

Изданието се разпространява безплатно!

СЪДЪРЖАНИЕ

ЧАСТ 1

ТУРИСТИЧЕСКИ РЕСУРСИ В СТРАНДЖА

(БЪЛГАРИЯ) 7

ПРИРОДЕН ПАРК „СТРАНДЖА“ 7

ОТПРАВНА ТОЧКА - ОСНОВНИ ТРАНСПОРТНИ АРТЕРИИ 8

МАРШРУТ:

БУРГАС - СОЗОПОЛ - ПРИМОРСКО - ЦАРЕВО 11

МАРШРУТ:

ЦАРЕВО - АХТОПОЛ - СИНЕМОРЕЦ - РЕЗОВО 22

МАРШРУТ:

ЦАРЕВО - КОНДОЛОВО - БЪЛГАРИ - КОСТИ -
СИЛКОСИЯ - ЦАРЕВО 27

МАРШРУТ:

БУРГАС - ДЕБЕЛТ - СРЕДЕЦ 33

МАРШРУТ:

МАЛКО ТЪРНОВО - ЗАБЕРНОВО - ВИЗИЦА -
ГРАМАТИКОВО - СЛИВАРОВО - МАЛКО ТЪРНОВО 37

МАРШРУТ:

МАЛКО ТЪРНОВО - СТОИЛОВО - БРЪШЛЯН -
ЗВЕЗДЕЦ - ЕВРЕНОВО - БЛИЗНАК - МЛАДЕЖКО -
МАЛКО ТЪРНОВО 47

СТРАНДЖАНСКИ ГОЗБИ И ТРАДИЦИИ 57

ЗАКЛЮЧЕНИЕ 58

ИЗТОЧНИЦИ (ЧАСТ 1) 59

ЧАСТ 2:

ТУРИСТИЧЕСКИ РЕСУРСИ В СТРАНДЖА

(ТУРЦИЯ) 61

ПРИРОДЕН МАРШРУТ 61

1. ПЕЩЕРА ДУПНИЦА 62

2. ИНЕАДА 62

3. ЛИМАНКЪОЙ 64

4. НАЦИОНАЛЕН ПАРК ЛОНГОЗНИ (ЗАЛИВНИ) ГОРИ 65

5. ДЕМИРКЪОЙ 66

6. КЪЙЪКЪОЙ 68

7. СЕЛО БЕГЕНДИК 68

8. СЕЛО ХАМДИ БЕЙ 69

9. ПАРАПЛАНЕРИЗЪМ В КОФЧАЗ 70

10. СТРАНДЖА (ЙЪЛДЪЗ ПЛАНИНА) 70

11. ПЕШЕХОДНИ МАРШРУТИ 71

ИСТОРИЧЕСКИ МАРШРУТ 72

1. МУЗЕЯТ КЪРКЛАРЕЛИ 73

2. КЪЩАТА НА АТАТЮРК 74

3. КУЛТУРЕН ЦЕНТЪР „АЛИ РИЗА ЕФЕНДИ“ 75

4. МОРСКИ ФАР ИНЕАДА 76

5. ИСТОРИЧЕСКА ЛЕЯРНА НА ФАТИХ В ДЕМИРКЪОЙ	76
6. СТАРИТЕ КЪЩИ В КЪРКЛАРЕЛИ	77
7. КРЕПОСТТА ВИЗЕ	78
8. КРЕПОСТТА В КЪЙЪКЪОЙ	78
9. ОСТАНКИ ОТ КРЕПОСТТА ПЪНАРХИСАР И ОТ КРЕПОСТНИТЕ СТЕНИ	79
10. ДРЕВНИЯТ ТЕАТЪР ВЪВ ВИЗЕ.....	80
11. МОСТЪТ В БАБАЕСКИ	81
12. МОСТЪТ В АКАРДЖА	82
13. МОСТЪТ В АЛПУЛУ (СИНАНЛЪ).....	82
14. БАНЯТА ХЪЗЪР БЕЙ	83
15. ГРОБНИЦАТА НА 40-ТЕ МЪЧЕНИЦИ	84
16. ГАРАТА НА КЪРКЛАРЕЛИ.....	84
17. УКРЕПЛЕНИЕ СЕЙФИ ОГЛУ И КАМЕННОТО УКРЕПЛЕНИЕ	85
18. СЕЛСКАТА МОГИЛА АШАЪ ПЪНАР	86
19. МОГИЛАТА КАНЛЪГЕЧИТ	86
20. МЕСТЕН ТЕКСТИЛ.....	87
ПЪТЯТ НА ВЯРАТА.....	88
1. КОМПЛЕКСЪТ СОКОЛУ МЕХМЕТ ПАША	88
2. КОМПЛЕКСЪТ ХЪЗЪР БЕЙ И ДЖАМИЯТА ХЪЗЪР БЕЙ (ГОЛЯМАТА ДЖАМИЯ).....	89
3. ДЖАМИЯТА ДЖЕДИД АЛИ ПАША.....	90

4. МАЛКАТА СВЕТА СОФИЯ (ДЖАМИЯТА ГАЗИ СЮЛЕЙМАН ПАША).....	90
5. МАНАСТИР СВЕТИ НИКОЛА В КЪЙЪКЪОЙ	91
6. ПЕЩЕРНИТЕ МАНАСТИРИ ВЪВ ВИЗЕ.....	92
ПЪТЯТ НА ГАСТРОНОМИЯТА.....	93
1. ХАРДАЛИЕ.....	93
2. МЕЛАСА ПОЙРАЛЪ.....	94
3. КАЛКАН.....	95
4. МЕД ОТ ДЕМИРКЪОЙ.....	95
5. СИРЕНЕ ОТ КЪРКЛАРЕЛИ	96
6. ТИКВЕНИЯТ ДЕСЕРТ В ГАСЕНА ВАР.....	96
7. КЮФТЕТА ОТ КЪРКЛАРЕЛИ	97
8. КОЗЛЕ НА ЧЕВЕРМЕ	97
9. КЪДРАВА ТРАКИЙСКА ОВЦА	98
10. БОЗА	99
11. БИВОЛСКО КИСЕЛО МЛЯКО.....	99
12. ЧЕРЕШИ ОТ КЪРКЛАРЕЛИ	100
13. ЯГОДА	101
14. СЕЗОННО РИБНО РАЗНООБРАЗИЕ.....	101
15. ЛОЗАРСКИ ПРОДУКТИ.....	102
ЗАКЛЮЧЕНИЕ.....	103
ИЗТОЧНИЦИ (ЧАСТ 2).....	104

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият пътеводител представя туристически обекти и маршрути в района на българската и турската част на Странджа-Черно море.

Обхванати са област Бургас (България) и Провинция Къркларели (Турция).

Представените обекти са интересни със своята уникалност, културно-историческо или архитектурно значение, биоразнообразие и естествени природни образувания.

Обектите са избрани след проучване и оценка, въз основа на тяхната значимост (зрелищност), атрактивност от гл. т. на красотата, екзотичност или уникалност (размери, необичайност, рядко срещан ресурс и т.н); комплексно разположение (група ресурси); степен на изученост и съхраненост (запазеност и безопасност); достъпност (най-вече транспортна) и благоприятно географско местоположение – в съчетание с разнообразен ландшафт, природни и културно-исторически характеристики.

Напоследък туристите все повече търсят места за отдих с чиста и съхранена природа. Освен познатите курорти с развит масов туризъм по крайбрежието, в маршрутите са включени местности и обекти в района на Странджа, предоставящи чудесни възможности за отдих сред природата, далеч от градския шум. Те имат потенциал за развитие на туризъм, но не са достатъчно популяризирани, особено сред чуждите туристи.

Странджа е най-югоизточната планина на Балканския полуостров. По-голямата и по-високата част на планината е разположена в Турция. Най-високият връх Махиада (1031 м) е на турска територия. Най-високият връх на българска територия е Градище (710 м), на югозапад от Малко Търново.

Характерни за Странджа са заоблените била, дълбоки долове и големи речни долини. Планината притежава изключително богата и разнообразна флора и фауна.

В Странджа се намират археологически и исторически паметници от тракийско, римско, византийско и османско време. Идентифицирани са обекти от регионално, национално и световно значение.

ЧАСТ 1

ТУРИСТИЧЕСКИ РЕСУРСИ В СТРАНДЖА (БЪЛГАРИЯ)

ПРИРОДЕН ПАРК „СТРАНДЖА“

Природен парк „Странджа“ е най-голямата защитена територия в България - с площ от 1 161 кв. км. и излаз на черноморското крайбрежие. Територията на Природния парк опазва уникални и безценни за Европа образци на природната среда и културно-историческото наследство.

На национално ниво Паркът е с най-голямо видово разнообразие във всички биологични групи. Установените 122 типа различни природни местообитания, сред които 34 опазвани по Директивата за местообитанията, поставят ПП „Странджа“ на първо място сред защитените територии в Европа.

Странджа е единственият дом в Европа на съобщества, разпространени на континента преди няколко милиона години и изчезнали при характерното за кватернера заледяване. Зелениката – символ на планината, е била разпространена по времето на терциерния климат чак до Скандинавския полуостров, а понастоящем се е запазила единствено в Странджа и Кавказката област.

Общият брой на висшите растения в Странджа е около 1500, което представлява около 50% от общия брой на висшите растения в България.

Природен парк „Странджа“ е българската защитена територия с най-богатата гръбначна фауна - 404 вида. Има 54 вида бозайници като вълци, диви свине, сърни, чакали, диви котки, зайци и др. Популацията на видругите в река Велека е най-добре запазената в Европа. Установени са 10 вида земноводни (от общо 16 български вида), 269 вида птици (2/3 от българската орнитофауна).

На територията на Природен парк „Странджа“ има 5 резервата – Витаново, Силкосия (първият резерват в България), Средока, Тисовица и

Узунбуджак; 14 защитени местности и 8 природни забележителности. В планината има над 100 пешери, 47 вида гървета и над 1000 вида билки.

В природния парк са маркирани около 350 км туристически пешеходни маршрути, поставени са информационни табели, изградени са около 25 къта за отгих.

Почти всички маршрути във вътрешността на планината изискват водач. За някои от маршрутите е необходимо съгласуване с Гранична полиция Малко Търново или Бургас, тъй като трасетата им преминават през граничните съоръжения близо до границата с Турция. Мрежите на мобилните оператори в района на Странджа невинаги имат покритие или то е слабо.

Природен парк Странджа има 3 информационни центъра – Малко Търново, Граматиково и Ахтопол.

(Източник: Пътеводител на Дирекция Природен парк „Странджа“, 2 издание, 2013 г., Малко Търново www.strandja.bg)

ОТПРАВНА ТОЧКА - ОСНОВНИ ТРАНСПОРТНИ АРТЕРИИ

За отправна точка на предложените маршрути са избрани градовете Бургас, Царево и Малко Търново. В Бургас са изградени международно летище и пристанище, автогари и ж.п. гара. От всички по-големи градове в България има автобусен транспорт до южночерноморските ни курорти, който минава и през Царево. През Бургас, Царево и Малко Търново преминава международен път, който е и най-краткият, свързващ страните от Европа с тези от Близкия Изток.

Гр. Малко Търново отстои на 76 км. от областния център гр. Бургас - четвъртият по големина град в България, важен и перспективен транспортен център. От Малко Търново се достига до съседна Турция през ГКПП М. Търново.

Примерни маршрути:

1. АВТОМОБИЛНИ МАРШРУТИ ОТ БУРГАС
 - ✓ БУРГАС- СОЗОПОЛ- ПРИМОРСКО- ЦАРЕВО (Е87, второкласен път II-99)
 - ✓ БУРГАС- ДЕБЕЛТ- СРЕДЕЦ (второкласен път II-79)
 - ✓ БУРГАС- КРУШЕВЕЦ- ЗВЕЗДЕЦ- МАЛКО ТЪРНОВО (първокласен път I-9)
 - ✓ БУРГАС- ЦАРЕВО- МАЛКО ТЪРНОВО – БУРГАС (кръгов маршрут, Е87, второкласен път II-99, първокласен път I-9)
2. АВТОМОБИЛНИ МАРШРУТИ ОТ ЦАРЕВО
 - ✓ ЦАРЕВО-АХТОПОЛ-СИНЕМОРЕЦ-РЕЗОВО (третокласен път III-9901)
 - ✓ ЦАРЕВО – БЪЛГАРИ – КОНДОЛОВО – ГРАМАТИКОВО – МАЛКО ТЪРНОВО (второкласен път II - 99)
 - ✓ ЦАРЕВО- КОНДОЛОВО – БЪЛГАРИ – КОСТИ – СИЛКОСИЯ – ЦАРЕВО (второкласен път II-99, разклон за Кости и Силкосия – общински път)
 - ✓ ЦАРЕВО – ПРИМОРСКО – СОЗОПОЛ – БУРГАС (Е87, второкласен път II - 99)
3. АВТОМОБИЛНИ МАРШРУТИ ОТ МАЛКО ТЪРНОВО
 - ✓ МАЛКО ТЪРНОВО- ЦАРЕВО (второкласен път II-99)
 - ✓ МАЛКО ТЪРНОВО –БУРГАС (първокласен път I-9)
 - ✓ МАЛКО ТЪРНОВО- СЛИВАРОВО – ГРАМАТИКОВО – ВИЗИЦА – ЗАБЕРНОВО – МАЛКО ТЪРНОВО (второкласен път

II-99 Малко Търново-Царево, разклон за Сливарово -
общински път, разклон за Визица - третокласен път,
разклон за с. Заберново - общински път]

- ✓ **МАЛКО ТЪРНОВО - СТОИЛОВО - БРЪШЛЯН - ЗВЕЗДЕЦ-ЕВРЕНОВО - БЛИЗНАК-МЛАДЕЖКО** (първокласен път I-9 от Малко Търново до Звездец, с разклонения по общински пътища до с. Стоилово, с. Евренозово, с. Близнак и с. Младежко)-МАЛКО ТЪРНОВО / БУРГАС.

Карта на Бургаска област
(Източник: journey.bg/bulgaria/map/php?region=12)

МАРШРУТ:

БУРГАС - СОЗОПОЛ - ПРИМОРСКО - ЦАРЕВО

Разстоянието от Бургас до Царево е 73 км. Движението се извършва по второкласен републикански път. Предимствата на този маршрут са: добре изградена и достъпна транспортна инфраструктура, налична развита туристическа инфраструктура, разнообразни възможности за отдих, настаняване, изхранване и развлечения, множество атракции, възможност за водни спортове, морска рекреация, къмпингуване, уникални природни дадености, ценни културно-исторически забележителности.

Източник: www.googlemaps.bg/dir

СОЗОПОЛ

Маршрутът минава през Созопол - едно от най-старите населени места у нас. Градът е привлекателен за множество туристи с автентичната си атмосфера. Тук може да се насладите на разходка с корабче, водни спортове, гмуркане и плаж, да се разходите по калдъръмените улици на Стария град, да разгледате типичната черноморска и възрожденска архитектура, да опитате вкусни рибни ястия, както и да присъствате на ежегодния фестивал на изкуствата - Аполония /през м. септември/.

В града има Туристически информационен център, който се намира на следния адрес: Созопол, ул. „Републиканска“ /площада/, тел. +359 (0)5514/3336.

Созопол е богат на археологически и културно-исторически забележителности: **Стария град, Археологическия музей, Художествената галерия, Етнографския музей, Музей „Южна крепостна стена и Кула“, църквата „Св. Богородица“** и др.

През средновековието градът е бил ограден с **крепостна стена**. Някои от останките достигат до 3 – 4 м. Стената е намерена случайно при събаряне на стара къща. При последвалите археологически разкопки са разкрити запазен участък от южната крепостна стена, част от кула с охранителна функция и уникален огромен склад за зърно - от V-VI век. Запазени са 12 огромни делви (питоси) и др. по-малки съдове. В комплекса е открит и античен кладенец от IV-III век пр.н.е.

В **Археологическия музей** са експонирани уникални находки от V-ти до XVII-ти век - вази, мозайки, статуетки и др. Представени са най-голямата колекция в България на рисувана антична керамика от края на VI-II в. пр. н.е., най-голямата колекция от йонийска керамика и пластични изкуства XII – XV век. Музеят се намира на адрес: гр. Созопол, площад „Хан Крум“ №2. Работно време: лятно (юни-октомври): 08.00-17.00 ч.; зимно (ноември-май): 08.00-12.00 ч. Почивни дни: зима - неделя и понеделник.

(Източник: http://poseti.guide-bulgaria.com/a/353/archaeological_museum.htm)

Старият град е обявен за археологически и архитектурен резерват - с около 180 стари каменни къщи. Някои от по-известните къщи там са: Къща - музей „Александър Мутафов“, Къща „Мариета Стефанова“, Къща „Креанову“, Къща „Тодор Загорев“, Къща „Куртиди-Тракийски хан“, Къща „Димитър Ласкариди“ и др.

В централната част на Стария град на Созопол се намират **останки от средновековна църква с базилика** - седище на Созополската епископия от средата на X-ти до XVII-ти век. Църквата е построена върху развалините на жилищни сгради от класическия и елинистическия период на Аполония (V век - II век пр. н. е.). Храмът е бил с богата архитектурна украса и погони мозайки, унищожени от пожар през IX-ти век. В края на XI-ти век църквата е преустроена и украсена със стенописи, а около нея - изградени манастирски комплекс и монашеска костница.

Църквата „Св. Богородица“ се намира в старата част на града. Тя е построена по време на османското владичество през XV-ти век, върху руините на християнски храм. Църквата е наполовина вкопана в земята, за да не е по-висока от мюсюлманските сгради наоколо, както са повелявали по това време турските закони. Обектът е включен в **списъка на ЮНЕСКО със световни културни забележителности**. Църквата е украсена със забележителен иконостас, икони и фини гърворезби от местни майстори (Дебърската школа).

(Източник: http://poseti.guide-bulgaria.com/a/188/holy_virgin_church.htm)

В района на Созопол можете да видите множество църкви, параклиси и храмови комплекси, напр. църквите „Св. Зосим“, „Св. Георги Победоносец“, „Св. Св. Кирил и Методий“, параклис „Св. Атанас“, манастир „Св. Йоан Кръстител“ на остров Св. Иван, манастирски комплекс „Св. Апостоли“ на нос Скамня и др.

Остров „Св. Иван“ е природен и археологически резерват. Той е най-големият от петте острова по българския черноморски бряг (660 дка). През 2010г. там са открити мощите на Св. Йоан Кръстител - **находка със световно значение**.

Близо до Созопол са резерватите „Пясъчна лилия“ и „Алепу“.

Остров Свети Иван
(Снимка: БРТА)

Разкопки на нос Скамня: Манастирски
комплекс „Св. Апостоли“ (Снимка: БРТА)

Къща в Стария град, Созопол

Крепостна стена, Созопол

Созопол (Снимки: БРТА)

ПРИМОРСКО

В Приморско туристите имат възможност за дайвинг, парапланеризъм и др. екстремни и водни спортове, яхтинг и пикници, аквапарк.

В околността на Приморско са разположени световно известните природни резервати „Ропотамо“ и „Водни лилии“, защитените територии „Аркутино“, блатото „Стамополу“, пясъчни дюни „Перла“, скалните образувания „Лъвската глава“, фиордите и тюленовата пещера на Маслен нос. Особен интерес предизвиква древният път на птиците Виа Понтика, който характеризира района на Приморско като изключително екологично чист. Интересни за туристите също са руините от древната крепост Азине, тракийските долмени от VI в. Пр. н.е. и останките от предхристиянския параклис „Св. Параскева“.

(Източник: <http://bsregion.org/bg/index/static/64/>)

Туристическият информационен център се намира на адрес: Приморско, ул. „Трети март“ /площада/, тел. +359 (0)5561/ 3076.

Историческият музей в Приморско представя на посетителите следните експозиции:

- ✓ Етнографска сбирка за живота и бита на хората;
- ✓ Тракийски долмени в района на Ропотамо;
- ✓ Тракийско светилище „Беглик таш“;
- ✓ Крепостна стена при полуостров Урдовиза;
- ✓ Надгробна могила при местността „Ченгер“;
- ✓ Културни ценности и от частни дарители.

Музеят се намира на адрес: град Приморско, ул. „Албатрос“ № 5 (www.museumprimorsko.bg)

Работно време: всеки ден от 10:00 до 13:00 и от 14:00 до 19:00 часа.

Исторически музей,
Приморско (Снимки: БРТА)

Етнографска сбирка за живота и бита на хората

БЕГЛИК ТАШ

В района на Приморско се намира **„Беглик Таш“** - **най-древното тракийско светилище в Югоизточна Тракия и по Черноморието**. До него се стига по пътя, минаващ покрай конната база в Приморско. Ориентировъчна табела насочва към черен път през гората, подходящ за високопроходими автомобили.

Предполага се, че светилището е създадено около XIV в. пр. Хр. и е функционирало до IV в. Внушителните мегалити са разпръснати до руините на древния град Ранули и заемат площ около 6 дка. Счита се, че светилището е изпълнявало едновременно функциите на храм, скален календар и слънчев часовник. Според специалистите, тук са изпълнявани обреди, свързани с култа към Бога-слънце и Богинята-майка. Скална пътека извежда до каменно „брачно ложе“. От двете страни са разположени два жертвени монолита, с улеи за изтичане на ритуални течности: вино, мляко, зехтин и вода. Те символизират четирите изначални съставки на всемира, според траките (земя, въздух, огън и вода). На върха на най-високо издигащия се камък (менхир) личи „стъпката на Бога-слънце“.

На срещуположната страна на свещения кръг е „божествената стъпка“ на Богинята-майка. Под менхирата е оформен каменен „трон“. От изсечения каменен трон се открива цялата площадка (тераса) на светилището. До тях е разположен слънчев часовник, композиран от главен камък, извит по специфичен начин, и шест по-малки камъка. Сянката от главния камък пада върху следващите я камъни, които разделят деня на шест части.

В североизточната част на **Беглик Таш** е изграден лабиринт от монолити. За да се достигне до изходите, се минава през тесен скален процеп с височина 6 м и ширина около 50 см. Смята се, че само хора с чиста душа могат да минат през него.

(Източник: www.museumprimorsko.bg/landmark)

Беглик Таш
(Снимки: БРТА)

Природният резерват „Ропотамо“ е една от най-привлекателните и живописни защитени територии в България. Разположен е на площ над 1000 ха на устието на р. Ропотамо. Обявен е през 1940 г., с цел запазване на горски съобщества от лонгозен тип. Резерватът притежава уникално биологично разнообразие. На територията му са установени 936 животински и 536 растителни вида. Той е местообитание на над 50 вида бозайници (благороден елен, сърна, лисица, прилепи и др.) и 226 вида птици (чапли, патици, пеликани, корморани и др.). Резерватът е известен с дивата си природа и раздвижен релеф, съчетание на лонгозни гори, пясъчни дюни и крайморски блатата.

В резерват „Ропотамо“ са включени: блатото Аркутино (620 дка), находището от морски пелин (140 дка), Змийският остров (10 дка) и забележителни скални образувания – „Лъвската глава“ на възраст 65-70 млн. години, „Веселата скала“, фиорди и морски пещери.

Районът е бил населен още през ранно-желязната епоха XI – X в. пр. н. е., а по-късно тук се заселват траки, елини, римляни, славяни и прабългари. Оттогава са останките на крепостите „Бурхама“, „Вълчаново кале“, долмените, древните пристанища край устието на река Ропотамо, жертвените камъни „Апостол таш“, „Беглик таш“ и църквата „Св. Параскева“.

(Източник: http://www.biodiversity.bg/files/File/Bourgaz-programa_natura2000.pdf, сmp. 2)

ЦАРЕВО

Царево (Снимка: Иван Камбуров)

В град Царево е и първото и най-голямо пристанище на юг от гр. Бургас.

В Царево можете да посетите:

- ✓ Църква „Успение Богородично“ – квартал Василико;
- ✓ Фар- скулптура- пристанище Царево;
- ✓ Открит музей „Кораб Горянин“;
- ✓ Църква „Св. Цар Борис Михаил“;
- ✓ Парков фонтан- кв. Василико ;
- ✓ Паметник на Илинденско- Преображенското въстание;
- ✓ Историческо място в местността Дългата поляна.

Община Царево е богата на паметници на културата, някои от които са с регионално и национално значение - античните „Ахтополска стена“ и Гръцко училище в гр. Ахтопол, църквите „Св.Успение Богородично“- гр. Царево, „Св.Св. Кирил и Методий“ в с. Кости , „Св. Пантелеймон“ в с.Бродилово, останки от мегалитната култура на траките и др.

Църквата „Успение Богородично“ – една от най-красивите по нашето Черноморие, оцелява след големия пожар във Василико в края на XIXв. Изградена е от камък. Районът около храма „Успение Богородично“ е обявен за исторически резерват. Източно от храма е разкрита голяма постройка, датираща от XVI-XVIIв. вероятно с военен характер, която е изпълнявала ролята и на митнически пункт. Там са приемали стоките, дошли по море, от други пристанища на Османската империя.

Църквата „Успение Богородично“
и параклисът (манастирчето) Св. Георги Победоносец, Царево
(Снимки: Иван Камбуров)

Старинна къща (с обшивка от скелемиди), кв. „Василико“, Царево
(Снимка: Иван Камбуров)

На територията на община Царево попадат резерватите „Силкосия“, „Тисовица“ и „Узунбуджак“. **Най-старият резерват в страната - „Силкосия“** е обявен през 1933 г. Намира се на 2 км северно от село Кости и на 1 км източно от с. Българи. В него са установени 260 вида висши растения. Съхранява най-типичните и реликтни гори от бук и дъб с подлес от веч-нозелени храсти.

Уникалната странджанска природа се опазва чрез мрежа от защитени територии, в т.ч. **най-големият природен парк в страната „Странджа“**, осем резервата и редица природни забележителности. На територията на община Царево попадат **защитените местности**: „Устие на р. Велека“, „Силистар“, „Марина река“, „Кълката“, „Естествено находище на пирен“.

Царево е една от най-атрактивните общини в Бургаска област. Уникалното съчетание на море, планина и реки, екзотична растителност и многообразие на животински и растителни видове, заедно с традициите и автентичната странджанска култура и обичаи, предоставят разнообразни възможности за развитие на туризъм - опознавателен, екотуризъм, яхттуризъм, фото и хоби туризъм, ловен туризъм и др.

Забележителности на територията на община Царево

Природни забележителности

- ✓ Природна забележителност „Махарата“;
- ✓ Природна забележителност „Попова скала“ – попада в част от землището на с. Фазаново, с площ 30.8 ха, обявена с цел запазване на забележителни геоложки обекти;
- ✓ Природна забележителност „Странджански дъб – местност Св. Илия“ е разположена на около 1 км западно от с. Кости. Обявена е с цел опазване на находище на странджански дъб-лъжник. Представлява група от 14 дъба, заобикалящи параклиса.
- ✓ Природна забележителност „Находище на каспийска блатна костенурка – местност Наково кладенче“ – намира се в северна по-

сока непосредствено до гр. Ахтопол и е обявена с цел опазване на находище на каспийска и обикновена блатна костенурка. И двата вида са строго защитени в България и Европа. На територията на Парка, освен в местност „Наково кладенче“, те се срещат в реките Велека и Резовска, както и в някои от малките рекички в крайбрежната част.

Културно-исторически и гр. забележителности

- ✓ Крепост Кастрич до с. Резово;
- ✓ Крепост Мързовско кале;
- ✓ Крепостта Агатопол;
- ✓ Параклис Св. Богородица, с. Българи;
- ✓ Параклис „Св. Петка“, с. Кондолово;
- ✓ Църква „Св. Пантелеймон“ в с. Бродилово;
- ✓ Църква „Успение Богородично“ в с. Царево;
- ✓ Църква в крепост Ургури, с. Българи;
- ✓ Нестинарски конак в с. Българи;
- ✓ Църквата Св. Св. Кирил и Методий в с. Кости;
- ✓ Местност Корабите край Синеморец;
- ✓ Златното тракийско съкровище открито край Синеморец през 2006 г.;
- ✓ Монетно съкровище от Синеморец;
- ✓ Гръцкото училище в Ахтопол.

Туристически информационен център: Царево, ул. „Крайморска“.

Източници:

Общински план за развитие на Община Царево за периода 2014-2020 г.

Пътеводител на Дирекция Природен парк „Странджа“, 2 издание, 2013 г., Малко Търново.

www.tsarevo.info

www.tsarevo.net ;<http://bsregion.org/bg/index/static/69/>

МАРШРУТ:

ЦАРЕВО - АХТОПОЛ - СИНЕМОРЕЦ - РЕЗОВО

Източник: www.googlemaps.bg/dir

Разстоянието от Царево до Резово е 32 км.

АХТОПОЛ

Ахтопол (Снимка: БРТА)

В акваторията на най-южния град по българското Черноморие са открити каменни, оловни и железни котви. Каменните котви са от тракийската древност и датирани от началото на I-вото хилядолетие пр. Хр. Оловните котви от периода на древногръцката колонизация, а железните - от римската епоха и Средновековието. Късноантичният, а по-късно и средновековният град се е намирал на най-високото място на полуострова, където и до днес са запазени части от **крепостната стена** (на места достигащи 8 м височина и 3,5 м ширина).

Наричали Ахтопол „Малката Света гора“ – заради десетките храмове, издигнати там. През 1918 г., обаче, голям пожар изпепелил града. Той погълнал църквите, параклисите, красивите къщи, дюкяни, работилници и рибарски колиби. От стария Ахтопол останали само **църквата „Възнесение Господне“ от 1796 г.** и част от манастирската църква „Свети Яни“ („Свети Иван Предтеча“), чийто най-ранен строителен етап се датира през XII век.

В **Информационно-посетителски център „Приморска Странджа“** на туристите се представя прожекция на филм за природата, историята и поминъка на региона и възможностите за развитие на природосъобразен туризъм.

Музей „История на котвата“, Ахтопол - Експозицията е разположена на площ от 300 кв. м в две зали - едната е посветена изцяло на котвите и представя котви от различни епохи, а другата - стари морски карти и самолетни снимки на района от юг на Маслен нос. Музеят е с безплатен вход.

Музейна сбирка „Ахтопол“ - Експозицията представя намерени край града каменни котви, керамика, бронзови оръжия, монети и други находки, свидетелстващи за древната история на селището. Помещава се в сградата на гръцкото училище.

За посещения: тел.: 0550/ 6 22 80 (читалище) с предварителна заявка.

(Източници: <http://greencorridors.burgas.bg/bg/corridors/view/9>)

Пътеводител на Дирекция Природен парк „Странджа“, 2 издание, 2013 г., Малко Търново, стр.122]

СИНЕМОРЕЦ

На 5 км южно от Ахтопол е **село Синеморец**: разположено на живописен полуостров на десния бряг на река Велека.

Синеморец (Снимка: БРТА)

Забележителности:

- ✓ Каменно формирование Сфинкс – с. Синеморец
- ✓ Храм „Св. Йоан Кръстител“ - с. Синеморец ,
- ✓ Защитена местност „Устието на Река Велека“ - Синеморец,
- ✓ Крайбрежна влажна зона Силистар – до с. Синеморец ,
- ✓ Археологически разкопки Еленистичен гроб- с. Синеморец,
- ✓ Находище на късно елинистични монети – с. Синеморец,

Църквата на селото е много стара, посветена е на Свети Георги. В нея се съхраняват старинни икони, най-забележителни от тях са иконите на Св. Св Константин и Елена.

През 2006 г. в покрайнините на Синеморец археолозите откриват множество бижута (над 160 златни и сребърни украшения) и керамични съдове. Според специалистите е разкрит гроб на тракийска жрица с високо обществено положение. Находките се съхраняват в Националния исторически музей в София, а техни реплики - в Общинския исторически музей в Царево.

През 2012 г., край Синеморец при археологически разкопки е открит домът на богатия владетел на Странджа - Кортодзунтос. Намерен е керамичен

съд с около двестата антични монети от вида Лизимах, Антиох, Селевкт и Никатор. Те са приблизително от III в.пр. Хр.

Цялата територия на юг от Синеморец до Резово е защитена местност „Силистар“ със запазена лонгозна гора, където гнездят защитени птици.

Интерес за туристите представлява разходката с лодка по река Велека, където може да се наблюдава застрашената от изчезване жълта водна лилия-бърдуче (*Nuphar-lutea*).

В река Велека се срещат 32 вида риби: див шаран, каракуда, сом, мряна, уклей, кротушка, лупавец, змиорка, балканска пъстърва и др.

По време на разходката ще се запознаете с лонгозната растителност, речните обитатели, дървесните видове и феномена на пясъчната коса при устието на река Велека.

Разходка с лодка по река Велека

Река Велека

(Снимки: БРТА)

Велека е най-дългата странджанска река – 147 км.

От Синеморец - над пристана на лодките - започва екопътеката „Птици“, с дължина около 4 км, с наблюдателници и информационни табели.

Еко пътека „Птици“, край Велека (Снимки: БРТА)

РЕЗОВО

На 9 км от Синеморец се намира **село Резово**: разположено на висок скалист бряг над Черно море, на границата с Република Турция. Названието на селото се свързва с името на тракийския цар Резос, участник в Троянската война.

В миналото селището често е сменяло местоположението си, заради непрекъснатите нападения от кавказките пирати (лази). Днешното Резово е заселено в 1903 г. и веднага е построена новата църква „Св. Св. Константин и Елена“. След Балканската война в Резово идват няколко семейства бежанци от село Яна и преселници от Малко Търново. Населението се е препитавало с възлищарство, земеделие и риболов.

В района на селото се намират:

- ✓ Археологически разкопки тракийски могилен некропол- местността Селски Дол, с. Резово.
- ✓ Останки от крепост Кастрицион на нос Кастрич- на 3 км северно от с. Резово.
- ✓ Храм „Св. Йоан Кръстител“ - с. Резово.

Резово - Съвместно учебно посещение на ученици от България и Турция
(Снимка: Емил Рашев)

МАРШРУТ:

ЦАРЕВО - КОНДОЛОВО - БЪЛГАРИ - КОСТИ - СИЛКОСИЯ - ЦАРЕВО

Източник: www.googlemaps.bg/dir

КОНДОЛОВО

Село Кондолово е разположено на централното Босненско било, на високо и огледно място, сред вековни дъбови и букови гори със зеленика.

Североизточно от селото, в местността Влахово, има останки от малка тракийска и късноантична крепост – „Мързовското кале“, с площ около 1 га и стена от ломен камък без спойка. Непосредствено до нея се намират останки от тракийско селище. На отсрещния югоизточен бряг на реката са руините на друга крепост.

В землището на Кондолово са известни 3 могилни некропола в местностите Писан камък и Камила и стар, вероятно римски, път в североизточна посока. Счита се, че първите му заселници са бежанци от средновеков-

ната крепост Урдовиза (дн. Китен); напуснали я поради непрестанните набези на кавказките пирати (лази) по крайбрежието.

Кондолово е едно от малкото села със запазена **типична странджанска архитектура от средата на XIX век**. В околностите му са запазени параклисите: „Св. Пантелеймон“ – на 1 км северно от селото; „Св. Константин“ – в източния край на селото; **„Св. Петка“ – най-големият параклис в Странджа**, построен върху основите на древна църква, на 1 км югоизточно от селото.

Забележителности:

- ✓ Резерват Тисовица – близо до с. Кондолово;
- ✓ Останки от крепост Мързовско Кале- с. Кондолово;
- ✓ Параклис „Св. Пантелеймон“ – на 1 км. северно от с. Кондолово;
- ✓ Параклис „Св. Константин“ – село Кондолово;
- ✓ Най –големият параклис в Странджа „Света Петка“ – село Кондолово.

След посещение на с. Кондолово, може да продължите или в посока Малко Търново, или да се върнете в посока Царево, да се отбиете в село Българи, да разгледате резервата „Силкосия“ и да посетите село Кости.

БЪЛГАРИ

Село Българи се намира в източната част на Странджа, на 17 км от Царево и на 39 км от Малко Търново. То е разположено на Босненското било, между Язменски и Ургарски дол. От селото се открива впечатляваща панорама към централна Странджа и най-високия странджански връх Махиада – 1031 м.

Околността на село Българи е била обитавана от дълбока древност, за това говорят многобройните следи от човешка дейност. Тракийски могили има в местността Църквището по пътя за резервата Силкосия (източно от Българи) и в местностите Ечмите (източно от Българи) и Бялата пръст (на 3,5 км югозападно от Българи). Голяма могила, наречена „Тумбата“,

с диаметър 35 м. се намира в местността Шумяка (южно от Българи).

Северно от село Българи, в местността „Градището“, се намира тракийската, късноантична и средновековна **крепост „Урзури“**. Разположена е на висок хълм със стръмни склонове, спускащи се към река Караагач, и заема площ около 11 дка. Около голямата крепост „Урзури“ са разположени три по-малки укрепления (всяко с площ 1-2 дка): „Мързевско кале“ – попадащо в землището на село Кондолово; другите две калета са разположени над селата Граматиково и Писменово. От византийския период на крепостта е намиращата се в най-високата ѝ точка, едноапсидна раннохристиянска базилика. Крепостта е съществувала и през Средновековието. Друго интересно старина в землището на селото се намира в местността „Калдъръма“, запазена е отсечка от древен път с дължина между 50 и 100 м. Направлението е от морето към Малко Търново.

Днес Българи е единственото нестинарско селище в България. В деня на Св. Св. Константин и Елена – на 3 срещу 4 юни (по стар стил) се изпълнява нестинарският обряд и танцът върху жарава – под звуците на гайда и „свещения“ тъпан. В огъня могат да играят само „посветените“. Културната приемственост в Странджа е причина този действащ от тракийско време ритуал да запази основните си черти и до днес.

Пряко свързано с нестинарския ритуал е **Коначето** – храм на нестинарите. В коначето обикновено става „прихващането“ на нестинарите преди играта им в огъня, „обличането“ на нестинарските икони и отпук тръгва нестинарското шествие към одърчето на „Св. Костадин“. В деня на свещите се принася жертва – агне за нестинарския курбан.

Коначето се намира в центъра на селото и може да се посещава след предварителна заявка в информационния център за нестинарството.

Музеят за нестинарството се намира в сградата на кметството (на втория етаж) и предоставя информация за историята на нестинарския обряд. В прожекционната зала може да се гледа архивния филм на Българска кинематография от 1964 г., заснел обряда с участието на последната истинска нестинарка – баба Злата.

Село Българи е обявено за **фолклорен резерват**.

с. Българи - църквата „Св. Св. Константин и Елена“ и кметството (Снимка: БРТА)

Църквата „Св. Св. Константин и Елена“ (Снимка: Иван Камбуров)

Селската църква „Св. Св. Константин и Елена“ се намира в центъра на селото. Каменната църква е строена през втората половина на XIX век. През 1903 г. по време на Илинденско-Преображенското въстание е опожарена ведно с цялото село. Възстановена е през 1910 г. Днес е паметник на културата.

Село Българи е обградено от параклиси от всички страни, закрилящи сакралното му пространство. Това са: „Св. Костадин“ – на 1 км от селото в западна посока; „Св. Елена“ – подновена столнина в западния край на селото; „Св. Илия“ – на 1.5 км източно от Българи; „Св. Богородица“ – на около 3 км северно от селото – един от най-големите параклиси в Странджа с две аязми. Тук жителите на с. Българи се събират на 28 август, за да отбележат втория по значимост празник за селото, след нестинарския. Непосредствено до „Св. Богородица“ се намира параклисът „Св. Троица“.

с. Българи - Параклис „Св. Костадин“

Нестинарски конак (Снимки: Иван Камбуров)

Забележителност както за село Българи, така и за Странджанския край, е частната етнографска сбирка, разположена в стара странджанска къща. Запознава с жилищната уредба от края на XIX и началото на XX век, с бита на големите селски семейства, традиционното облекло, автентични ръчно изработени тъкани и много от примитивните сечива, използвани тогава.

На изток от с. Българи е най-старият български резерват „Силкосия“, а на 7 км североизточно се намира защитената местност „Марина река“, в миналото част от „Силкосия“.

КОСТИ

Разстояние Българи-Кости: 8 км

Кости е старо село, наследило по-ранно тракийско антично и средновековно селище. На юг от него се намира голям могилен некропол, както и няколко самостоятелни тракийски могили.

В околностите на селото са пръснати много **параклиси**: „Св. Петка“ – на 1 км северно от селото; „Св. Костадин“ – на около 1.5 км западно от селото; „Св. Георги“ – на 4 км южно от селото; „Св. Димитър“ – 1 км западно от селото; „Св. Илия“ – на около 2 км западно от селото; „Св. Богородица“ – на 3 км в югоизточна посока. На югоизток от Кости, над м. Св. Богородица, се намира **най-старият бук в Странджа, на възраст около 800 г.**

Все още в Кости могат да се видят някои от старите дървени къщи на предишните му жители, които го правят така привлекателно за туристите. Този стил жилищна **архитектура** е познат само в трите гръцки села Кости, Бродилово и днешния Синеморец. Сградите са просторни, двукатни – отдолу с обор, обковани с груби дъбови дъски, с широки одъри, но без прозорци. Оскъдното осветление се е осигурявало от покрива с „подвижна керемиди“.

Най-красивата селска църква в Странджа е църквата „Св. Св. Кирил и Методий“ – със забележителен дърворезбован иконостас. Строена е през

XIX век - трикорабна, триабсидна псевдобазилика.

В с. Кости се намира най-голямата селска църква в Странджа. Туристите имат възможност да посетят параклиса Св. Илия с вековните странджански дъбове и възжения мост на река Велека.

Съвсем близо е най-старият български **резерват „Силкосия“** и резерват **„Узунбугджак“ (Лопушна)**, където са намерили защита редки, застрашени от изчезване видове.

Туристите могат да се разхождат по образователна **екопътека „Марина река - живият музей на Третиерна Европа“** (бивша част от първия български природен резерват - строго охраняваната държавна гора „Горна Еленица - Силкосия“).

Маршрутът започва от указателната табела **„Марина река“** на 3,5 km от с. Българи, в посока Царево, в дясно. Навлиза по горски път в дъбова гора, преваля билото, спуска се на юг и достига дълбоката влажна долина на Марина река. Единадесет тематични табла представят типичните за ЗМ „Марина река“ растителни и животински видове, екологичните взаимосвързки и опазването на природата. Пет модула информират за реликtnите растения, земноводните и влечугите, птиците и бозайниците и следите, които те оставят. Маршрутът дава възможност на една сравнително малка площ да се наблюдават почти всички вечнозелени колхидски храсти и терциерни реликти, разпространени преди няколко милиона години в почти цяла Европа и след последните залежавания оцелели единствено в Странджа.

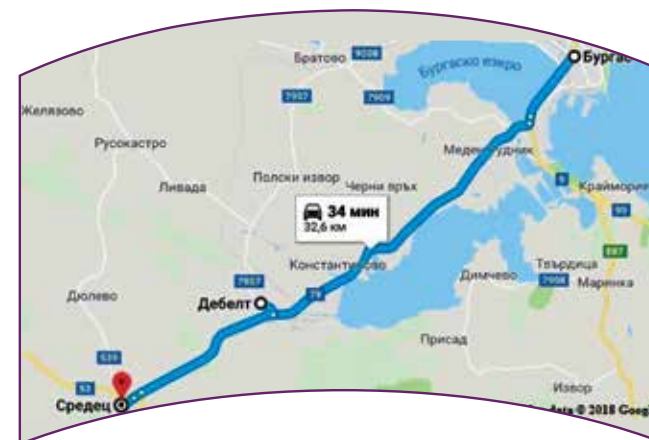
Източници:

- ✓ *Общински план за развитие на Община Царево за периода 2014-2020 г.*
- ✓ *Пътеводител на Дирекция Природен парк „Странджа“, 2 издание, 2013 г., Малко Търново.*
- ✓ *www.tsarevo.info; www.tsarevo.net;*

МАРШРУТ:

БУРГАС - ДЕБЕЛТ - СРЕДЕЦ

Разстоянието от Бургас до Средец е 32 km. Движението се извършва по второкласен републикански път. Вляво от отсечката Бургас-Дебелт, туристите могат да видят бургаските езера „Мандренско“ и „Вая“.

Източник: www.googlemaps.bg/dir

ДЕБЕЛТ

Село Дебелт се намира на около 20 km от Бургас.

Дебелт е част от Античната колония Деултум, основана в края на 70-те години на I-ви век. Създадена е от VIII августов легион на император Веспасиан. Оформя се като икономически, културен, търговски и административен център през II и III век. През 812 г. градът е станал част от България и просъществувал до X век. Крепостта Дебелт, построена през V век, е предпазвала региона и старинния град Деултум. Тук е единственият на Балканите, проучен средновековен митнически комплекс с църква. Предполага се, че в нея Борис I приема християнството. Днес има обособен Национален археологически резерват „Античен и средновековен град Деултум - Дебелт“.

Национален археологически резерват „Деултум-Дебелт“
(Източник: <https://www.facebook.com/pg/Национален-археологически-резерват-Деултум-Дебелт/>)

Музей Деултум
(Снимка: Пл. Пенчев)

Град Средец е старо селище, възникнало през края на V в. като военностратегическа крепост. Днес крепостта Калето се намира на 2 км югозападно от центъра на Средец. Разцвет бележи под името Потамукастел през IX-X век, разрушена през XI в. и възстановена през XII век. През османския период животът от крепостта се изтегля на изток и се създава селището Карабунар /Черен кладенец/ на мястото на съвременния град.

Средец е важен автотранспортен център за селищата в средната част на Странджа планина. През Общината минават важни транспортни пътища с регионално и международно значение: Бургас - Средец - Ямбол, Бургас - Средец - Елхово, транспортни връзки с Малко Търново - Истанбул, Босна - Царево /южно Черноморие/.

През града преминава най-краткият път от югоизточна България за Южното Черноморие и Турция. Относителният дял на пътища II клас към общата пътна мрежа е 17,5%, автомагистрала и пътища I клас няма.

Общината е една от най-големите по площ в България - заема 1% от територията на страната. Териториите в югоизточната част на общината попадат в буферната зона на Природен парк „Странджа“. **Местността „Божура“** е определена за рекреационна зона. Това са най-преспективните места за развитие на туризъм в общината.

Тук има и възможност за наблюдение на птици. В района гнездят някои от

най-редките птици, записани в Червената книга на България, като например: черния щъркел, малкия и скалния орел.

В планинската част на Общината преминава река Факийска, която предлага подходящи условия за къмпинг и риболов. За любителите на спортния риболов има възможност за практикуване му на язовирите в гр. Средец, с. Момина Църква и гр. Богатството на дивеч дава големи възможности за развитие на ловен туризъм.

На територията на общината има множество **параклиси и църкви**:

Параклисът „Успение Богородично“ в местността Божура, Параклиси в с. Росеново, Пънчево и Белеврен, Църквата „Всех Светих“ в град Средец, Църквата „Св. Параскева“ в с. Момина църква, която е известна с богатия си стенопис, Църкви в селата Факия, Драчево, Сливово, Зорница, Суходол, Сливово, Дюлево, Богданово гр./.

Други забележителности в района са:

- ✓ Защитената местност „Белия камък“ (451 ха), в долината на Факийска река;
- ✓ Средновековната крепост „Близнашко кале“, на 2,7 km югоизточно от село Варовник;
- ✓ Мегалитно Тракийско светилище „Големият Камък“ (природна забележителност от 1973) – между селата Долно Ябълково и Белеврен;
- ✓ Долмен в местността Лозята- до с. Белеврен;
- ✓ Долмен в местността Кирякстоянова къшла – с. Белеврен;
- ✓ Долмен в местността Корубата – с. Кирово;
- ✓ Двойка долмени в местността Капаците- с. Граничар;
- ✓ Природозащитен център „Пога“.

В селата Голямо Буково, Долно Ябълково, Кирово и Факия има запазени образци на странджанската архитектура.

В гр. Средец можете да посетите:

- ✓ Историческия музей;
- ✓ Етнографски комплекс „Карабунарска Къща“ - тип натурален музей, представящ цялостно живота в Странджа на население-то от етнографска група загорци през XVIII - XIX век;
- ✓ Къща- музей „Байловата къща“;
- ✓ църквата 'Всях Светих', построена през 1858 г.
- ✓ Паметник на Софроний Врачански.

Редовни събития

- ✓ Национален странджанско-тракийски събор „Фолклорен венец Божура“ - последната седмица на май;
- ✓ Празник на града - 23 септември;
- ✓ Рали крос „Средец“ - 25 септември;
- ✓ Кукеровден Средец - последната неделя на февруари.

„Фолклорен венец-Божура“ е национален странджанско-тракийски събор за млади таланти - за съхраняване на традициите и приемствеността между поколенията. Ежегодно се провеждат обичаите: „Пеперуга“- традиция, типична за селата Факия, Момина църква и Долно Ябълково - характерен обичай за дъжд и плодородие; „Кукери“ - маскарadni пролетни игри, за прогонване на злите духове и бекет; „Традиционни народни борби“ - задължителен елемент в народните събори, съхранени единствено в община Средец.

Възможности за настаняване на територията на община Средец:

Регистрирани обекти за настаняване по видове и категории

(Източник: Регистър на „Места за настаняване и заведения за хранене и развлечения“, Национален туристически регистър, Министерство на туризма

<https://ntr.tourism.government.bg/CategorizationAll.nsf/mn.xsp>)

- ✓ Къща за гости: 1* - 1 обект в гр. Средец; Стаи за гости: 1* - 2 обекта в с. Драчево.
- ✓ Туристическа хижа: 1* - 1 обект в м. Божура.

Източници: Общински план за развитие на Община Средец за периода 2014-2020 г.

[www.obshtinasredets.bg](http://obshtinasredets.bg); <http://bsregion.org/bg/index/static/67/>

МАРШРУТ:

МАЛКО ТЪРНОВО - ЗАБЕРНОВО - ВИЗИЦА - ГРАМАТИКОВО - СЛИВАРОВО - МАЛКО ТЪРНОВО

Източник: www.googlemaps.bg/dir

Малко Търново е единственият град в сърцето на българска Странджа. Разположен е в котловина между реките Резовска и Мечи дол (Айдере).

Околностите на Малко Търново предлагат неповторими места за отгид сред природата - естествени гори с многобройни извори, параклиси и вековни дървета. На 5 км югозападно от града се намира най-високият връх в българска Странджа - вр. Голямо градище (710 м), откъдето се открива просторна гледка към хълмовете на Странджа. При ясно време може да се види Черно море.

Малко Търново е единственото селище във вътрешността на планината, в което има аптеки, болница и Спешна помощ.

Чистият въздух и вода, в комбинация с благоприятните природни дадености, способстват за развитието на отгид и лечебния екотуризъм.

Малко Търново (Снимка: Иван Камбуров)

Църквите и музеите в Малко Търново (Снимки: Иван Камбуров)

В района на **Малко Търново** можете да посетите:

- ✓ **Общински музей „Проф. Александър Фол“** – Малко Търново, с четири експозиционни сгради – Археология, История, Природонаучна и Етнографска.
- ✓ Православен Храм „Успение Богородично“ – Малко Търново;
- ✓ Източно Католическа катедрала „Света Троица“ – Малко Търново;
- ✓ Култов Комплекс в местността **Мишкова Нива** – до Малко Търново, античен некропол и куполна гробница;
- ✓ Каменно светилище в местността **Камъка** – Малко Търново;
- ✓ Могилен Некропол в местността **Пропага** – комплекс от надгробни могили от различни епохи – до Малко Търново;

- ✓ Водопад **Докузак** – до Малко Търново;
- ✓ Обект – **светилище на богинята Бастет** в местността Градището;
- ✓ **Голямата Аязма** и одърчетата във Влахов дол;
- ✓ Историческа местност **Петрова нива**, където е свикан исторически конгрес за подготовка на Илинденско-Преображенското въстание в Одринска Тракия.

От Петрова нива се открива неповторима панорама към виещата се в подножието и река Велека. Подходящо място за наблюдение на редки и защитени птици – черен щъркел, малък орел, малък креслив орел, скален орел и др.

- ✓ Врх Голямо градище – близо до Малко Търново;
- ✓ Еко-пътеки.

Етнографска експозиция към Общинския музей, Малко Търново
(Снимка: Иван Камбуров) (Снимка: БРТА)

Община Малко Търново изцяло се включва в ПП „Странджа“. На територията и се намират:

- ✓ резерват Витаново;
- ✓ резерват Средока;
- ✓ защитена местност Велека;
- ✓ защитена местност Рудиново;
- ✓ защитена местност Докузак;

- ✓ защитена местност Парория;
- ✓ защитена местност Кривинизово;
- ✓ защитена местност Босна;
- ✓ природна забележителност Братанова пещера;
- ✓ природна забележителност „Пещери и извори на река Младежка“;
- ✓ природна забележителност Градището;
- ✓ Природна забележителност „Тракийско скално светилище Камъка“. Обхваща площ от 0,2 ха. Намира се на 10 км. от града, край пътя Малко Търново – Граматиково.
- ✓ „Каменска бърчина“ – намира се на около 6,5 км североизточно от Малко Търново, в близост до пътя за Царево. Обявена е през 1981 година с цел опазване на забележителни скални образувания. Представлява древно тракийско светилище, където преди 2500 години траките посрещали изгрева на Бога Слънце и изпълнявали своите ритуали.
- ✓ местността Качул – в долината на река Велека, на 3-4 км южно от село Граматиково. От м. Качул по маркирани пътеки се стига до две от най-свещените места в Странджа – Индипасха и Голямата аязма. Скалите в местността са природна забележителност.
- ✓ местността Ковач – в долината на река Велека, южно от село Звездец.

Архитектурни забележителности

- ✓ село Бръшлян – архитектурен резерват;
- ✓ град Малко Търново – странджански възрожденски къщи от края на 19 век;
- ✓ село Стоилово – типични странджански къщи и бари за пране на черги;
- ✓ селата Заберново, Сливарово, Визица, Бяла вода, Калово и Звездец – странджански селски къщи от края на 19 и началото на 20 век.

Възможности за настаняване на територията на Община Малко Търново

Регистрирани обекти за настаняване по видове и категории

(Източник: Регистър на „Места за настаняване и заведения за хранене и развлечения“, Национален туристически регистър, Министерство на туризма

<https://ntr.tourism.government.bg/CategoryzationAll.nsf/mn.xsp>)

- ✓ Хотели: 2* - 2 обекта;
- ✓ Къщи за гости: 1* - 2 обекта, 2* - 12 обекта;
- ✓ Стаи за гости: 1* - 75 обекта, 2* - 13 обекта.

Регистрирани заведения за хранене и развлечения

(Източник: Регистър на „Места за настаняване и заведения за хранене и развлечения“, Национален туристически регистър, Министерство на туризма
<http://ntr.tourism.government.bg/CategoryzationAll.nsf/zhr.xsp>)

Категоризирани обекти: заведения за хранене и развлечения

- ✓ 1* - 3 обекта – гр. Малко Търново;
- ✓ 2* - 1 обект - ресторант- с. Бръшлян.

Посетителски Информационен Център, Малко Търново /до площад Преображение тел.: 05952/30 17; 0886/ 647 201; email: tic_mtarnovo@mail.bg/ предоставя информация за:

- ✓ природни, исторически и архитектурни забележителности;
- ✓ транспортни връзки;
- ✓ туристически атракции;
- ✓ нощувки;
- ✓ екскурзоводи;
- ✓ рекламни материали;
- ✓ компютърни услуги и Интернет.

Източници:

- ✓ Общински план за развитие на Община Малко Търново за периода 2014-2020 г.
- ✓ Пътеводител на Дирекция Природен парк „Странджа“, 2 издание, 2013 г., Малко Търново.
- ✓ www.malkotarnovo.org.

ЗАБЕРНОВО

Село Заберново се намира на 4 км южно от главния път Босна - Визица - Граматиково, на 44 км от гр. М. Търново. В околностите на селото има множество тракийски и антични паметници - долмени и могили.

Оттук започва маршрут до Защитената местност „Парория“, която опазва най-старите гори в Странджа планина.

Покровител на селото е Света Богородица.

В Заберново могат да се видят:

- ✓ Вековни дървета
- ✓ Килийно училище-музей
- ✓ Църквата „Св. Лука“ - най-старата църква във вътрешността на Странджа, оцеляла от турски опожарявания, наполовина вкопана в земята.

За да се разгледат църквата и килийното училище, трябва да се потърси кметския наместник или местния човек, който се грижи за нея.

На около 2 км южно от селото се намира параклисът „Св. Георги“. В олтар, вместо икона на Светеца, е вградена оброчна плоча с изображение на Тракийския конник. Оброчната плоча е намерена след сън-знамение на местна жена.

Вековни дървета - В местността Тумбата е вероятно най-възрастното дърво в Странджа (около 1000 години) - дъб блазун с обиколка над 6 м; вековен дъб в местността Тулпан, с обиколка 5,30 м и височина 24 м; вековен източен бук в местността Разклона, северно от село Заберново.

В селото има две къщи за гости (едната с капацитет 16 места, другата с 9 стаи), с механа.

ВИЗИЦА

Село Визица отстои на 35 км от Малко Търново, разположено върху огледно било известно под името Визичко бърдо. Селото се намира край вековни дъбови гори, сред които се откриват тракийски могили и останки от крепости.

Покровител на селото е Свети Илия.

- ✓ **Параклисът „Свети Илия“** е построен върху свещено място, използвано няколко хилядолетия от жителите на Странджа планина - в съседство има останки от долмен и тракийски могили.
- ✓ Църквата „Св. Троица“ - с. Визица - Възстановена е през 1914 г. на мястото на изгорената през Илинденско-Преображенското въстание (1903 г.) църква.

Параклисът „Св. Троица“ - Между селата Визица и Граматиково, в местността Малката Котвина, се намира параклисът „Света Троица“. Построен е над древно тракийско светилище-пещера. В пещерата се влиза по каменни стъпала през параклиса. Има две галерии: лявата е срутена и опасна. В другата галерия е светилището - пречистващата вода капе от стените. До „Света Троица“ са развалините на средновековна черквица, а по-настрани от нея се е намирало колибарското селище Котвините.

800-годишен дъб - лъжник пази Параклиса. Тук е изграден кът за отдих.

От с. Визица тръгва най-краткият път от вътрешна Странджа към Черноморското крайбрежие - през с. Писменово за Приморско и Китен. Някои участъци от трасето са без асфалт, поради което е подходящ за високопроходими коли или велосипедни турове. Това е един от пътищата, по който през средновековието кавказките пирати нахлували от морето в Странджа, опустошавали селата и отвлечали населението в робство.

ГРАМАТИКОВО

Граматиково е едно от най-големите села на територията на Природен парк Странджа. Намира се на 25 км от град Малко Търново. Разположено е високо, над долината на р. Велека. Оттук се разкриват красиви панорамни гледки към Резовското било и турската част на Странджа.

Покровител на селото е Св. Илия.

В района на селото може да посетите:

- ✓ Църква „Свети 40 Мъченици“ – с. Граматиково – построена през XVIII век и възстановена след опожаряване през XIX в. – паметник на културата.
- ✓ Светилище на нестинарите **Голямата Аязма** и „одърчета“ в местността Влахов Дол- с. Граматиково.
- ✓ Параклис „Св. Илия“ - Намира се на 2,5 км южно от селото, на 500 м източно от пътя Царево - Малко Търново. Построен е върху основите на древно тракийско светилище. В съседство има останки от тракийски некропол. Под вековните дъбове до параклиса има кът за отдих.

На север от Граматиково са съхранени вековни дъбово-букови гори. В околностите на селото може да се види странджанска зеленика.

В Граматико е изграден Информационно-посетителски център с експозиция за редките и защитени растения в Странджа, създаден по проект по ОП „Околна среда“.

В селото могат да нощуват около 30 туристи. Има заведения за хранене и добре заредени магазини за хранителни стоки. В близките местности са изградени кътове за отдих, които предлагат възможност за различни приключения.

Пешеходни преходи в района на с. Граматиково

- ✓ с. Граматиково - м. Язмицата - на 1 км от селото; дървени маси и пейки, одърче;

- ✓ с. Граматиково – м. Димов врис (аязмо) - на 2 км от селото, дървени маси и пейки;
- ✓ с. Граматиково - м. Калин врис - на 1 км от селото, дървени маси и пейки.

Преход с автомобил с. Граматиково - м. Качул - м. Маврова нива

Пресича се р. Велека, където има възможност за риболов и къпане. Минава се сред стари дъбови гори и горски поляни с красиви панорами край Маврова нива и защитена местност Каменска бърчина. Интерес за туристите представлява посещението на тракийско скално светилище със соларни кръгове и скален феномен „Каменна гъба“.

СЛИВАРОВО

Сливарово е най-малкото село в Странджа. Намира се на 12 км източно от главния път М. Търново - Царево, на 17 км от гр. Малко Търново Сегашното село е основано през XVII век от изселници от Малко Търново. Все още има запазени къщи, с типичната за Възраждането странджанска архитектура.

Параклиси и столнини:

- ✓ „Св. Пантелеймон“ - в южния край на селото;
- ✓ „Св. Георги“ - на 1 км югоизточно от селото;
- ✓ „Св. Богородица“ - в северния край на селото.

От Сливарово тръгват пътеки към **свещените места в Странджа - пещерата-светилище Св. Марина, Голямата аязма и Индипасха**. Патрон на Сливарово е Свети Пантелеймон.

Селският магазин е с ограничено работно време и предлага само най-необходимите хранителни стоки. Все още не се предлагат места за нощувка. Сливарово и околностите му най-често се покриват само от турски мобилни оператори. При посещенията в селото и околностите му може

да очаквате проверки на личните документи от Гранична полиция - намира се зад граничното съоръжение.

Пещера Светилище „Св. Марина“ – Намира се на около 12 км от Сливарово в източна посока. Светилището е било най-големия култов център на Светицата в Югоизточна Тракия. Хора от близки и далечни села идвали тук на поклонение и „смиване“ за изцеление.

Скално оброчище в местността Ингипасха – светилище с извор – с. Сливарово, Язменски дол. Пет дни след Великден (Пасха) тук се раздава курбан, обредни хлябове с багрени червени яйца, смиват се с вода от язмата, а някои хора преспиват за здраве. С този ритуал се свързва и името на светилището Ингипасха - след Великден. Вярата и надеждата събират тук християнски и езически ритуали. Стотици хора търсят пречистване и изцеление.

Източници:

- ✓ Общински план за развитие на Община Малко Търново за периода 2014-2020 г.
- ✓ Пътеводител на Дирекция Природен парк „Странджа“, 2 издание, 2013 г., Малко Търново.
- ✓ www.malkotarnovo.org
- ✓ www.svetimesta.com

МАРШРУТ:

**МАЛКО ТЪРНОВО - СТОИЛОВО - БРЪШЛЯН -
ЗВЕЗДЕЦ - ЕВРЕНОЗОВО - БЛИЗНАК -
МЛАДЕЖКО - МАЛКО ТЪРНОВО**

Източник: www.googlemaps.bg/dir

СТОИЛОВО

Село Стоилово се намира на 9 км от Малко Търново. Разположено е на високо било над долините на реките Мечи дол (Айidere) и Велека. От селото се откриват красиви панорамни гледки към Босненското било, към местността Пётрова нива, към резерват Средока с вековните букови гори.

В Стоилово са запазени стари къщи, строени през XVIII-XIX в.

Параклиси около Стоилово:

- ✓ „Св. Илия“ - на края на селото в източна посока (Тук са запазени едни от най-старите олтарни двери в Странджа);
- ✓ „Св. Георги“ - на 4 км западно от селото в м. Нивище;

- ✓ „Св. Св. Константин и Елена“ - северно от селото;
- ✓ „Св. Троица“ - на около 3 км североизточно от селото,
- ✓ Пещера-светилище „Св. Марина“ - на около 5 км югоизточно от селото.

Покровители на селото са Св. Св. Константин и Елена.

В селото има магазин, предлагащ най-необходимите хранителни стоки.

Странджанска горска пътека: Водопада в местността Докузак - река Мечи дол (Айдере) - с. Стоилово. Времетраене - около 2 часа.

Името на местността в превод от турски означава девет извора. В местността има водопад с бара, в близост до който е изграден заслон с камина. Мястото е предпочитано от местните хора и техните гости за отмора и пикник. Преходът е подходящ за деца. Маршрутът позволява риболов и къпане в река Айдере, наблюдение на птици - орли, ястреби, лешояди, а при по-голям късмет и видра.

Пътеката започва на около 200 м преди водопада в м. Докузак, вдясно от пътя М. Търново - с. Стоилово. Катери до билото по стар горски път през дълбоко-борови гори. От билото се разкрива панорама на изток към резерват Средока, долината на река Мечи дол, с. Граматиково, с. Стоилово, Приморска Странджа и селцата в Босненската част на планината. По маршрута са разположени информационни табла и модули, описващи гората и нейните обитатели. Пресича р. Мечи дол. Над реката е изграден въжен тролей. По стръмен скат се изкачва до асфалтовия път за село Стоилово.

Водопада в местността Докузак

Местност Докузак

(Снимки: БРТА)

Защитената местност е създадена с цел опазване на естественото находище на странджански (кримски) чай. (*Sideritis syriaca*).

Източник: *Пътеводител на Дирекция Природен парк „Странджа“*, 2 изд., 2013 г., Малко Търново, стр. 30.

БРЪШЛЯН

Село Бръшлян се намира на 14 км от гр. Малко Търново.

През 1982 г. Бръшлян е обявен за **архитектурен резерват**. В него 76 къщи са паметници на културата - 9 с национално значение, останалите - от местно. Някои от къщите са строени през XVII в.

В Бръшлян можете да се запознаете с типичната архитектура на странджанската къща, с историята на селото, стопанския поминък и бит, да дегустирате зелник, манов мед и други традиционни странджански ястия.

В селото могат да почувстват до 100 гости. Има заведение за хранене.

В местностите Двата вриса, Борилото, Кубареловата воденица, Св. Пантелеймон и Св. Петка са изградени кътове за отдих, които предлагат възможност за различни приключения.

Местното сдружение организира училище за странджански хор и песни, седянка, дегустация на традиционни специалитети, интересни маршрути с местни водачи.

Църква „Свети Димитър“ - с. Бръшлян

Издигната е в края на XVIII в. На същото място в древността се е намирало тракийско светилище на бог Дионис. Олтарът е античен мраморен жертвеник на Дионис-Зевс, с посветителен надпис на старогръцки. Храмът е вкопан в земята, както повечето странджански църкви от епохата на османското владичество и е бил ограден с висок зид. Църквата „Св. Димитър“ е типичен представител на местното възрожденско култово строителство. Обявена е за архитектурен паметник с национално значение, реставрирана с участието на местните хора.

Килийно училище – с. Бръшлян

Помещава се в пристройката към църквата. В училището са били обучавани само 12-13 годишни момчета на българско четмо и писмо, смятане и църковно песнопение по време на службите. Днес малката стая е реставрирана в онзи първоначален вид, когато децата седели не на чин, а на земята и вместо на черна дъска, пишели с пръчици върху пясък и восъчни дъсчици.

Църквата „Св. Димитър“ и килийното училище, с. Бръшлян

Параклис „Св. Петка“
(Снимки: Иван Камбуров)

Балювата Къща – с. Бръшлян - типичен образец на странджанска селска къща от средата на XIX век, архитектурен и исторически паметник.

Етнографска къща-музей - 150-годишната сграда е запазена в автентичен вид. По своята архитектура представлява възрожденска двуетажна къща с каменно приземие и дървен етаж. Музеят дава представа за особеностите на бита и занаятите в с. Бръшлян от втората половина на XIX в. до първата половина на XX век. В голямата стая на втория жилищен етаж се намира типичното огнище, изградено от камък към стената (баджа). Приземният етаж (дам) в миналото е служел за обор на домашните животни. Днес е превърнат в стая на занаятите, в която всеки посетител може да види автентичен стан и да се опита да тъче.

Селскостопански музей на традиционното земеделие - В музея са експонирани стари земеделски инструменти и сечива, използвани от странджанци до средата на XX век.

Параклис „Св. Марина“ – намира се в източния край на Бръшлян, Местните я наричат „Малката църквичка“.

Параклис „Св. Пантелеймон“ - на 1 км от Бръшлян. До параклиса е изграден кът за отгих, заобиколен с вековни дървета.

Параклис „Св. Петка“ - Намира се на около 2 км от село Бръшлян. До параклиса се стига по маркирана туристическа пътека, която започва от селото и води към м. Въжиево. Света Петка се почита като лечителка.

Братанова Пещера - най-голямата пещера в района на българска Странджа. Намира се в резерват „Витаново“, на 13 км северозападно от Малко Търново, в местността Трите дерета. В нея са открити находки от къснобронзовата епоха, античността и Средновековието. Достъпът до пещерата става само с разрешение и придружител от Гранична полиция, както и с разрешение от Министерството на околната среда и водите.

(Източник: Пътеводител на Дирекция Природен парк „Странджа“, 2 издание, 2013 г., Малко Търново, стр. 24, 40, 42)

ЗВЕЗДЕЦ

Село Звездец се намира на 53 км от гр. Бургас и на 21 км от гр. М. Търново.

В землището на Звездец са открити многобройни тракийски могили, долмени и светилище.

Интересни за посещение са параклисите „Св. Петка“, „Госпогьовото манастирче“, „Успение Богородично“. В Звездец десетина къщи са обявени за архитектурни паметници.

Селото е заобиколено от много чешми и извори.

В селото има магазини за хранителни стоки, селски кръчми и кафенета, къща за гости.

На 4 км на юг, в м. Ковач, се намират две бази с възможност за нощувка и храна.

Местността Ковач предлага богати възможности за риболов, конна езда, пешеходни турове по маркирани туристически пътеки.

Църква „Св. Атанас“

В сегашния си вид е изградена през 1910 год. При строежа на храма е използвано решение, рядко срещано в Странджа. Полукръглата абсида продължава до покрива, като по този начин не изглежда като долепена, а като органически свързана с корпуса на църквата.

Старата църква вероятно е била строена в края на XVIII в. През 1903 год., при потушаването на Илинденско-Преображенското въстание, цялото село и храмът са изгорени.

Работилница за вълна в с. Звездец

Багрено на вълна и прежда с естествени растителни багрила е част от културното наследство в Странджа. В работилницата можете да се запознаете с пълния цикъл на обработка на вълната и да се насладите на прекрасни странджански песни, да опитате манов мед и билков чай.

Работилница за вълна в с. Звездец

с. Звездец

(Снимки: Иван Камбуров)

Природна забележителност „Вековен дъб -благун“ - м. Тончов пазлак

Намира се на 2 км източно от с. Звездец. Вековното дърво е на възраст около 700 години, с обиколка 5.50 м, височина около 20 метра и е в много добро състояние.

(Източник: Пътеводител на Дирекция Природен парк „Странджа“, 2 издание, 2013 г., Малко Търново, стр. 86, 88)

ЕВРЕНОЗОВО

Село Евренозово се намира на 28 км от Малко Търново. Името му се свързва с големия брой долмени в околностите, наричани от местното население „зменюви къщи“.

Днешните жители на селото са потомци на бежанци от Източна Тракия, заселили се тук след Балканската война от селата Дерекьой, Каракоч и Пироз.

В околностите му са запазени голям брой **мегалитни паметници**.

В района на селото са запазени **стари дълбоки гори**.

Селото е изходен пункт за посещение на Голямото кале и **Защитена местност „Изворите на река Млагежка“**.

Покровител на селото е Света Троица.

Селският магазин е с ограничено работно време и предлага само най-необходимите стоки. В селото има къща за гости с капацитет 11 легла.

БЛИЗНАК

Селото се намира на 3 км от Малко Търново, разположено под най-високите върхове в района - Двата Близнака. Селище на това място е съществувало от времето на тракийските царе, а по-късно и на римските императори. Тук са намерени: мраморен релеф на трите нимфи от II век сл. Хр., съкровище от 499 фолиси (посребрени медни монети) на римски императори от IV век.

В околностите му има все още запазени долмени от времето на траките.

Голяма част от жителите на село Близнак са потомци на бежанци от Източна Тракия, заселили се тук след 1913 г.

Край селото се намират два големи карстови извора, запазени са стари дълбоки гори.

Голямобуковският манастир се намира на 12 км северозападно от с. Близнак, на 4 км от с. Голямо Буково. Основан е през XII в. Предполага се, че

през XIV в. точно тук е била „школата на исихастите“ на Григорий Синаит. В съвременния си вид е построен в края на XIX век. Днес е **единственият действащ манастир в Странджа**, паметник на културата. В олтаря на храма се намира аязмото „**Живопримемний източник**“. (www.svetimesta.com)

До манастира може да се стигне с високопроходим автомобил.

Село Близнак е изходен пункт за посещение на **изворите на река Младежка** и археологическите забележителности край село Евренозово.

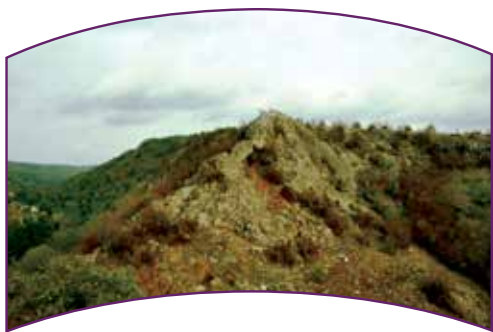
Покровител на селото е Св. Богородица.

Селският магазин е с ограничено работно време и предлага само най-необходимите хранителни стоки. В селото има къща за гости с капацитет 14 легла.

Защитена местност Батака – на 4 км от с. Близнак (Обявена е с цел опазване на естествените смесени гори, сред които се извисява и странджанският дъб - лъжник. Вековни дървоове с поразителни размери, обрасли с бръшлян).

(Източник: *Пътеводител на Дирекция Природен парк „Странджа“*, 2 издание, 2013 г., Малко Търново, стр. 34, 76)

МЛАДЕЖКО

Екопътека - с. Младежко (Снимка: Иван Камбуров)

Село Младежко се намира на 7 км западно от главния път Бургас – Малко Търново, на 50 км от гр. Бургас и на 32 км от гр. Малко Търново. Селото е разположено в ждрелото на р. Младежка, близо до изворите ѝ.

На 1 км западно от селото е местността „Голямото кале“ с останки от най-голямата ранновизантийска крепост в българска Странджа. Мястото е заградено от живописните ждрела на реките Близнашка и Евренозовска.

В района има около 20 пещери, обитавани от многочислени колонии прилепи. Пещерата Калето е една от малкото пещери в Европа, обитавана и от петте вида подковоноси прилепи.

Край селото в местността Вирът са изградени басейни със студена изворна вода, за която се вярва, че лекува болести на нервната и сърдечносъдовата система.

Покровител на с. Младежко е Света Богородица.

Част от жителите на с. Младежко са потомци на бежанци от Източна Тракия, заселили се тук след 1913 г., като най-много са от гр. Ковчаз.

В селото има семеен хотел с ресторант – с капацитет 70 души.

Селският магазин е с ограничено работно време и предлага само най-необходимите стоки.

Природна забележителност „Пещери и извори на река Младежка“

Обявена е с цел опазване на скалните образувания, пещерите и останките на ранновизантийска крепост. Местността впечатлява с карстовия пейзаж – надвисналите над реката дървета, стръмните скали, бликащите извори бистра вода и множеството пещери.

(Източник: *Пътеводител на Дирекция Природен парк „Странджа“*, 2 издание, 2013 г., Малко Търново, стр. 96)

Маршрутът на **екопътеката** край река Младежка е лесно проходим и живописен. Поставени са указателни табели, някои участъци са обезопасени с

дървени парапети. Обособени са заслон с камина, екзотични пейки и маси от дървесина.

От селото до изворите на реката има лек пешеходен маршрут - около 1 км, като се върви по поречието. Над изворите се намират останките от най-голямата ранновизантийска крепост в Странджа - Голямото кале.

Изграден е атрактивен кръгов маршрут с. Младежко - изворите на река Младежка - Калето - Евренозово - с. Младежко, с дължина 15 км. Изградени са голям заслон, мостове над реката, наблюдателна кула, платформа и др.

Екопътека край река Младежка (Снимка: Емил Рашев)

СТРАНДЖАНСКИ ГОЗБИ И ТРАДИЦИИ

В странджанските села имате възможност да опитате типични за региона традиционни ястия, напр. зелник, боб в гърне, риба на керемиди и др.

Зелник

Бабини колаци

Риба на керемиди

Трахули (от паламуд)

Боб в гърне

(Източник: Пътеводител на ПП „Странджа“, 2 изд., М. Търново 2013 г., стр.204-205, ДПП „Странджа“).

Странджанското културно наследство, с богатия песенен фолклор, обредите и обичаите на местното население, представлява изключителен интерес за туристите. Някои от ритуалите и свързаните с тях музика и песни имат сакрален характер, свързани са с вярвания и мирозглед, чиито корени са в древността. В Странджа са локализирани петте **нестинарски села** - Българи, Граматиково, Кости, Кондолово и Сливарово.

Единствено в Странджа след Сирни заговезни се провежда обичаят „**Бял кукер**“ - за осигуряване на плодородие и изобилие. Кукерът е с открито лице, начернено със сажди, облечен с бели ярешки или овчи кожи. Заедно с него вървят: мома, баба, доктор, стражари, които пазят момата, бръснар, поп и др. Обикалят селището, а вечерта е кукерското шествие. Изпълнява се „**Пали кош**“. Това е обряд, при който мъжете вдигат нависоко запален кош, пълен със слама. Около него се вихри голямо хоро.

Когато кошът падне, всички се стремят да го прескочат за здраве.

На местно ниво самодейните състави намират своята изява на събори, фестивали, на празниците на населените места и популяризират запазените и точени странджански традиции и танци.

Ежегодно в община Царево се провеждат арт фестивал „Огън и море“, рибен фест, национален фестивал на танцовите клубове „Хоро край морето“. Организиран се Международен фолклорен фестивал „Странджа моя, люличина“, Международен джаз фестивал в с. Лозенец, Международен фестивал на филмовото изкуство „Жреци на музите“ в Царево, Ахтопол и Лозенец, както и Международен арт фестивал „Нестия“. Провеждат се седмица на морето, фестивал на мановия мед в гр. Царево през месец август и др.

В община Средец традиционно се организира **„Фолклорен венец -Божура“**.

В община Малко Търново се провеждат **пролетни игри – Филеци**. Организирана се Национален **фолклорен фестивал** „Хоро в Странджа“. Провеждат се летни културни празници, организиран се събори.

Културният живот в Странджа е богат и колоритен. Всяка година през м. май в странджанските села се провежда **Фестивал на зеленката**. Фестивалите се организират от Дирекцията на Природен парк „Странджа“, с цел да представят и популяризират туристическите възможности в региона и да вдъхнат увереност на местните хора, че туризмът е възможен и в тяхното село.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Странджа е уникална в много отношения и интересът към нея нараства. Планината е подходяща за развитие на различни форми на туризъм – селски, ловен, хоби пътувания, специализиран научен, етно, зелен туризъм и др.

Благоприятното съчетание на преходноконтинентален, средиземноморски и черноморски климат; наличието на реки, язовири, ловни стопанства, резервати, редки представители на флората и фауната; културно-историческите паметници от много епохи, съчетани с бита и фолклора на местното население, правят Странджа атрактивна дестинация за отгих и туризъм.

ИЗТОЧНИЦИ (ЧАСТ 1)

Областна стратегия за развитие на област Бургас за периода 2014-2020 г.

Общински план за развитие на Община Царево за периода 2014-2020 г.

Общински план за развитие на Община Созопол за периода 2014-2020 г.

Общински план за развитие на Община Приморско за периода 2014-2020 г.

Общински план за развитие на Община Малко Търново за периода 2014-2020 г.

Общински план за развитие на Община Средец за периода 2014-2020 г.

Пътеводител на Дирекция Природен парк „Странджа“, 2 издание, 2013 г., Малко Търново.

Авторски колектив 1999, Странджа - Природно богатство, археологическо наследство, духовна култура, туризъм. М. Търново.

Българска Академия на Науките, Национален институт по геофизика, геодезия и география, Авторы: Васил Николов, Марина Йорданова, Иванка Ботева „Планините в България“, трето преработено и допълнено издание, София 2013, Академично издателство „Проф. Марин Дринов“

Информация от туристически информационни центрове

Интернет страници на областна администрация Бургас <http://bsregion.org>

Интернет страница на Община Малко Търново www.malkotarnovo.org

Интернет страница на Община Средец www.obshtinasredets.bg

Интернет страница на Община Созопол www.sozopol.bg

Интернет страница на Община Приморско www.primorsko.bg

Интернет страница на Община Царево www.tsarevo.net

Исторически музей, Приморско, www.museumprimorsko.bg

Общински музей „Проф. Александър Фол“, Малко Търново

Национален туристически регистър, Министерство на туризма <https://ntr.tourism.government.bg/>

Интернет страница на ПП „Странджа“ www.strandja.bg

Интернет страница на АПИ www.api.bg

www.wikipedia.bg

<http://poseti.guide-bulgaria.com>

<http://bg.guide-bulgaria.com>

„Повече от 100 чуда на природата в България“ www.fiut.bg/catalog/series/poveche-ot-100

www.nasamnatam.com/darjava/bulgaria.html

www.opoznai.bg

<http://strannik.bg>

<http://bulgariatravel.org>

<http://www.regionalprofiles.bg/var/docs/Editions/Regional-Profiles-2016---EN.pdf>

www.tsarevo.info

<https://rezervaciq.com>

www.razhodka.com

www.greencorridors.burgas.bg

www.journey.bg

www.svetimesta.com

www.googlemaps.bg/dir

www.rooms.bg

<http://www.tourism-hotels-bulgaria.com>

www.peika.bg

http://www.biodiversity.bg/files/File/Bourgaz-programa_natura2000.pdf

<https://www.facebook.com/pg/Национален-археологически-резерват-Деултум-Дебелт>

ЧАСТ 2: ТУРИСТИЧЕСКИ РЕСУРСИ В СТРАНДЖА (ТУРЦИЯ)

ПРИРОДЕН МАРШРУТ

1. Пещера Дупница
2. Инеага
3. Лиманкьой
4. Национален парк Лонгозни гори
5. Демиркьой
6. Къйкьой
7. Село Бегендик
8. Село Хамди Бей
9. Парапланеризъм в Кофчаз
10. Странджа (Йълдъз планина)
11. Пешеходни маршрути

1. ПЕЩЕРА ДУПНИЦА

Пещера Дупница е разположена в района на Демиркьой в Къркларели. С дължина **3,150** метра, пещерата е единствената, отворена за туристически дейности в Тракия. Отличаваща се с подземния си проход, пещера Дупница дължи името си на българската дума за “черна дупка” и в нея може да се влезе през три различни прохода. Пещерите към пещера Дупница са наречени **Дупница Долин, Суха пещера и момичешка пещера. Пещера Дупница става доста страшна с гъстата си популация от прилепи.**

Пещера Дупница е задължително място за разглеждане от туристите, които посещават региона на Странджа и привлича голямо внимание от страна на туристите с външния си вид и характеристики. Езерата в пещера Дупница и периферните елементи по стените на пещерата над езерата придават на пещера Дупница доста интересен външен вид.

Пещера Дупница - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-doga-rotasi/>)

2. ИНЕАДА

Ситуирана в рамките на район Демиркьой на Къркларели, Инеада е разположена по крайбрежната ивица на Черно море. Посрещайки посетителите си с брегова линия, простираща се на 20 километра, започвайки от западния край на Черно море, районът се намира на 100 километра от

провинциалния център. Инеада е приятно малко градче, което си заслужава да се посети - със защитените си езера, разнообразни гори, рядък пейзаж и вкусна риба. Като обединение от екосистеми, Инеада е подслон за солени езера, блатата и крайбрежни дюни. Инеада се откроява като един от редките градове, успели да запазят природните си красоти като туристически център, който гарантира посещение, поради заливните гори, езерата и морския бряг, както и поради богатата си история. Това хубаво ваканционно градче се ползва с голямо търсене сред туристите, които тук откриват редица възможности по отношение на къмпинг и различни групи дейности в природата, включително пейзажна фотография.

Района на Инеада - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-doga-rotasi/>)

(Източник: <https://www.google.com.tr/maps/search/>)

3. ЛИМАНКЪОЙ

Бидейки Дом за фара в най-западния край на Черно море, Лиманкьой се намира на разстояние 50-60 метра от морското равнище и на 4 километра от Инеада. Известен сред местните жители като френският фар, строежът му е възложен на французи по време на управлението на Абдул Меджид I. Състои се от административна сграда върху правоъгълна основа и цилиндрична кула на фара. Днес фарът се вижда дори на разстояние от 20 мили благодарение на използването на 100-ватови халогенни крушки и пластмасови отражатели, осветявайки морето с газьол и управляван с лост.

Лиманкьой е град, красив с впечатляваща си природа, 150-годишна история и интересни факти около създаването му. За Лиманкьой се казва, че е основан от човек, живял във фара, който убедил група румънски емигранти да се заселят тук преди 150 години. Заливните гори на Инеада, една от оставащите 3 заливни гори в света, са съвсем близо до Лиманкьой.

(Село Лиманкьой - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-doga-rotasi/>))

(Източник: <https://www.google.com.tr/maps/search/>)

4. НАЦИОНАЛЕН ПАРК

ЛОНГОЗНИ (ЗАЛИВНИ) ГОРИ

Заливната гора Инеада, разположена по протежение на границата между Турция и България на брега на Черно море, е една от редките екосистеми, която обхваща сезонни заливни гори, блатата, сладководни езера и крайбрежни дюни. Площ от 3,155 квадратни километра на границата на Къркларели е обявена за национален парк през 2007 г. Заливните гори са редки и на международно ниво. Въпреки наличието на такива гори в някои части на Турция, този национален парк е различен от другите райони, както поради размера си, така и поради характеристиките си. Следователно, тези гори са „международно редки“. Заливни гори има в 3 отделни района в Инеада, а именно езерото Сака, езерото Ерикли и заливните гори край езерото Мерт.

Национален парк Лонгозни гори - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-doga-rotasi/>)

Крайбрежните дюни в Инеада представляват най-чувствителните екосистеми в района, заедно със заливните гори. Инеада е сред редките дюнни екосистеми, които са запазили естествените си характеристики без значителни ефекти от условията на околната среда. Крайбрежните дюни в района предоставят местообитания за голям брой редки и ендемични видове растения. Следователно, крайбрежните дюни изпъкват сред районите, които трябва да бъдат запазени.

Заливните гори Инеада са дом за голям брой бозайници (елени, сърни, диви свине, вълци, лисици, чакали, диви котки, невестулки, язовци, прилепи,

морски видри и др.); 194 вида птици (соколи, кълвачи със сиви глави и др.); влечуги и земноводни (южен гребенест тритон, зелена жаба, европейски безкрак гущер, зелен гущер, европейски меден сцинк, змии и костенурки и др.); насекоми (бръмбар розгач, петниста пеперуда, и др.); както и следните видове риби (тесномуцунеста риба-игла, полче, зъбатка, спирлин, горчивка, тинеста риба и обикновен скобар и др.).

Национален парк заливни гори Инеада е дом на едно разнообразие от дърво-видове с бели елши и ясени в най-водните участъци и от различни видове дървета, включващи най-вече обикновени дървета в относително сухи части. Различните видове пълзящи растения са най-характерните особености на гората. Националният парк има голямо значение поради богатата си флора, включително растителни видове, защитени от международни конвенции. Националният парк предлага местообитание за множество ендемични и редки видове растения, които се намират под заплаха в глобално и европейско измерение.

5. ДЕМИРКЪОЙ

Демиркьой е град в Къркларели и се намира на височина 400 метра в Йълдъз планина. Демиркьой, разположен сред горите на Странджа, е район, смятан за притегателен център, тъй като привлича вниманието към природната си красота с уникалния си ландшафт, а пейзажните фотографии го посещават всеки сезон. Фатих Дьокюмхане (леярната на Фатих), която е построена по време на османския период и е използвана за завладяването на Истанбул, се намира тук. Демиркьой е дал някога подслон на тракийските племена в древни времена. Планински трюфели, пъстърва и пълзящ боб са също известни и вкусни продукти, които да видите.

Град Демиркьой – (www.bosnakmedya.com/kirklarelinin-bosnak-koyu-balaban-velika/)

(Източник: <https://www.google.com.tr/maps/search/>)

6. КЪЙЪКЪОЙ

Този малък крайбрежен град, изпъкващ с природните си красоти, се намира на 40 километра от квартал Визе в Къркларели. Този град е разположен по Черноморското крайбрежие и е заобиколен от гори. Това е очарователно ваканционно селище с девствена природа, уникална гледка и вкусна риба. Основан е от лугите през 500 г. преди новата ера. През цялата история траките са приютявали такива цивилизации, като напр. перси, скити и генуезци. Манастирът „Свети Никола“, един от най-старите каменни манастири в света, също се намира тук. Хората, живеещи в Къйъкьой, който наподобява полуостров между Пабучдере и Казандере и е разположен на висок хълм, осигуряват издръжката си от риболов, селско стопанство, животновъдство и горско стопанство. Къйъкьой предлага на посетителите си безброй красоти с естественото си богатство, море и брегове, и до голяма степен недокоснати природни фибри.

Района на Къйъкьой - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirkclareli-doga-rotasi/>)

7. СЕЛО БЕГЕНДИК

Село Бегендик се намира в район Демиркьой на Къркларели. Разположено в най-западната част на Турция, на границата с България, това село има много чисто и почти незамърсено море. Това е рядко море, което днес е останало незасегнато и незамърсено. В резултат на чистото море

можем да покажем, че това село не е много известно. Не е възможно да имате почивки с нощувки в това село, което няма места за настаняване, но то е подходящо за дневни пътувания. В село Бегендик има и фар, който си заслужава да посетите.

Село Бегендик - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirkclareli-doga-rotasi/>)

8. СЕЛО ХАМДИ БЕЙ

Село Хамди Бей е село, свързано с район Демиркьой на Къркларели. Село Хамди Бей, разположено в Демиркьой, което се намира в странджанските гори, привлича вниманието с природните си красоти. Неговият уникален пейзаж предизвиква голям интерес от страна на фотографите.

Село Хамди Бей - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirkclareli-doga-rotasi/>)

9. ПАРАПЛАНЕРИЗЪМ В КОФЧАЗ

Пространството в село Елмаджък в район Кофчаз е снабдено с подходяща наемна структура за парашутни спортове. Проектиран е да бъде център за парапланеризъм в район Кофчаз и да подобри туризма и икономиката на региона. Всяка година се цели провеждането на национални и международни състезания.

Парапланеризъм в Кофчаз - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-doga-rotasi/>)

10. СТРАНДЖА (ЙЪЛДЪЗ ПЛАНИНА)

Планината Странджа (Йълдъз) се състои от редица планини, които се простират успоредно на черноморското крайбрежие на Тракия, на разстояние около 300 километра от България до Истанбул. Най-високата точка на тази планинска верига е връх Махиада с височина 1,031 метра, разположен в границите на провинция Къркларели. Това е значителна защитена зона поради богатото ѝ биоразнообразие. Странджа планина е проучвана в голям брой природонаучни изследвания и от заинтересовани учени за нейната флора и естествен строеж. Водните ресурси, които захранват река Ергене, са разположени в този район, който е надарен с доста богати водни извори. Неговите несравними природни красоти правят тази област доста благоприятна за разходки в природата и къмпинг, както и за пейзажна фотография.

Странджа планина - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-doga-rotasi/>)

11. ПЕШЕХОДНИ МАРШРУТИ

Когато говорим за дълги и трудни разходки, пешеходният туризъм е форма на природен туризъм, който изисква издръжливост. В Къркларели има многобройни места, които могат да се използват за пешеходен туризъм с максимално интензивно разнообразие, наблюдавано в природата. Като пълно чудо на природата с морето си, заливните гори, езерата, потоците и богатата на кислород атмосфера, Националният парк заливни гори Инеада се очертава като подходящо място за пешеходен туризъм, успоредно с природен резерват Касатура Бей, природен парк дъбова гора Кавакль (Каваците), пещера Дупница, поток Балабан (Велика), поток Визе Панайир, пещера Теккая и поток Мутлу (Резве).

Някои от често използваните пешеходни маршрути са посочени по-долу:

1. Пешеходен маршрут от приблизително 9 km между село Бейпнар и пещера Дупница (богат на пеперуди и флора);
2. Пешеходен маршрут от приблизително 7 km между село Бейпнар и скали Фатма (различни видове дървета);
3. Пешеходен маршрут от приблизително 13 km между село Бейпнар и село Балабан (флора, пеперуди, и водни ресурси);

4. Пешеходен маршрут от приблизително 7 km между шосе Чавдар в Инеада и село Балабан (богат на гъби и флора, изобилно кислород);
5. Пешеходен маршрут от приблизително 7 km между Чифте Каянаклар (двойни ресурси) и водопади Джехенем (разходка сред звука на водопадите; маршрут, който може да ви даде всички цветове на есента); и
6. Пешеходен маршрут от приблизително 15 km между Чифте Каянаклар, гигантски бук - Монопетра (отделна скала) и леярната на Фатих в Демиркьой (пешеходна пътека, богата на история, и най-големият бук в басейна на Серген, удивителен пейзаж на равнината Ергене от Монопетра).

ИСТОРИЧЕСКИ МАРШРУТ

1. Музеят Къркларели
2. Къщата на Ататюрк
3. Културен център „Али Риза ефенди“
4. Морски фар Инеада
5. Историческа леярна на Фатих в Демиркьой
6. Старите къщи в Къркларели
7. Крепостта Визе
8. Крепостта Къйкьой
9. Останки от крепостта Пънархисар и от крепостните стени
10. Древният театър във Визе
11. Мостът в Бабаески
12. Мостът в Акарджа
13. Мостът в Алпулу (Синанлъ)
14. Банята Хъзър бей
15. Гробницата на 40-те мъченици
16. Гарата на Къркларели

17. Укрепление Сейфи Оглу и каменното укрепление
18. Могилата Ашаъ Пънар
19. Могилата Канлъгечит
20. Местен текстил

1. МУЗЕЯТ КЪРКЛАРЕЛИ

Сградата, която била посетена на 20 декември 1930 г. от великия лидер Ататюрк, е построена през 1894 г. по времето на губернатора Нешет паша и тогавашния кмет Хаджи Местан ефенди. До 1962 г. тя всъщност се е използвала като кметство. Реставрационните работи започнаха през 1983 г. и продължиха на различни интервали, като приключиха през 1993 г. Тя е двуетажна, без мазето и има еркери прозорци, разположени на четири стълба на входа. На горния етаж са разположени сектори Археология и Етнография, а на приземния етаж е изложбената зала за култура и природа.

Музеят Къркларели - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-tarih-rotasi/>)

2. КЪЩАТА НА АТАТЮРК

Община Къркларели притежаваше реликвата на къщата, в която е роден и е израсъл великият лидер Ататюрк в Солун, построена в квартал „Яйла“, с материалната и нематериалната подкрепа на местното население. Триетажната къща е построена върху площ от 960 кв. м., със застроена площ 317,74 кв. м. в квартал Яйла, който всъщност е първоначалното селище на града и се характеризира със статуите на Мустафа Кемал Ататюрк, майка му Зюбеде Ханъм и баща му Али Риза ефенди. В къщата се помещават и голям брой инструменти, използвани от Ататюрк по време на живота му в Къркларели, като например прибори за хранене и керамика. Къщата е украсена с градина, с подписа на Ататюрк в цветя и показва реплика на трактора с железни колела, използван лично от Ататюрк.

Къщата на Ататюрк –

(<http://www.turkiyeturizm.com/ataturk-evini-6-ayda-100-bin-kisi-ziyaret-etti-56368h.htm>)

Къщата на Ататюрк – Съвместно учебно посещение на ученици от България и Турция.
(Снимката е предоставена от Проектен партньор 3).

3. КУЛТУРЕН ЦЕНТЪР „АЛИ РИЗА ЕФЕНДИ“

Културен център „Али Риза Ефенди“, разположен в квартал „Яйла“, определен като „градски обект“, бе възложен от община Къркларели с подкрепата на Агенция за развитие на Тракия. Градският културен център, където се намират общите културни ценности от Турция, Гърция, Черна гора и България, бе кръстен на името на Али Риза Ефенди, баща на великия лидер на Мустафа Кемал Ататюрк. По едно помещение в рамките на Културния център е определено за България, Гърция и Черна гора, а тези помещения са снабдени с материали, които отразяват културата на тези страни. Другите секции в рамките на къщата отразяват турската култура. Такива части като кухненското помещение, стаята Фатма Ефе, спалнята и всекидневната предлагат материали, които представят ежедневието на турския народ.

Културен център „Али Риза Ефенди“ –

(<https://kirkclareli.bel.tr/2018/01/02/ali-riza-efendi-kent-kultur-evi-acildi/>)

4. МОРСКИ ФАР ИНЕАДА

В качеството си на дом за фара в най-западния край на Черно море, Луманкьой е разположен на разстояние 50-60 метра от морското равнище и на 4 километра от Инеада. Известен сред местните жители като френският фар, строежът му е бил възложен на французи по време на управлението на Абдул Меджид I. Той се състои от административна сграда върху правоъгълна основа и цилиндрична кула на фара. Днес фарът се вижда дори на разстояние от 20 мили благодарение на използването на 100-ватови халогенни крушки и пластмасови отражатели, осветявайки морето с газъл и управляван с лост.

Морски фар Инеада - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-tarih-rotasi/>)

5. ИСТОРИЧЕСКА ЛЕЯРНА НА ФАТИХ В ДЕМИРКЪОЙ

Сградата е разположена на разстояние 3,800 метра в югоизточната посока към район Демиркьой в Къркларели. Смятана за най-модерната леярна за своето време и наричана Държавни оръжейни предприятия Демиркьой, леярната Демиркьой била използвана за производството на определени военни материали за османските армии, като някои от участъците за желязо били използвани в производството на оръдия и оръжия. По-конкретно, някои от оръдията и гранатите, използвани от Мехмед Завоевателя за

завладяването на Истанбул през 1453 г., бяха отлети тук. Друг важен момент, който заслужава да бъде разгледан, е фактът, че енергията, необходима за тази леярна от османския период, била генерирана посредством вода. Определен като доста значителен за добива през желязната епоха, Демиркьой и околностите станали дори още по-важни, редом с процеса на развитие на османската държава. Предполага се, че този комплексен лят чугун, при най-съвременна технология за времето, е бил непрекъснато произвеждан от средата на 15-ти век до края на 19-ти век.

Леярна на Фатих в Демиркьой - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-tarih-rotasi/>)

6. СТАРИТЕ КЪЩИ В КЪРКЛАРЕЛИ

Архитектурните примери, разположени около града с гравитация, наблюдавана в квартал Яйла в централния район, датират най-вече от началото на 19-ти и 20-ти век. Някои от тях са построени от гръцки майстори в неокласически стил и все още се използват като жилищни сгради.

Исторически къщи в квартал Яйла - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-tarih-rotasi/>)

7. КРЕПОСТТА ВИЗЕ

Стените, разположени в квартал Кале във Визе, заобикалят северната и западната част на града. Предполага се, че първоначалната конструкция е от 72-76 г. пр.н.е. След това, конструкцията е поправена отново през 527-565 г. Конструкцията е завършена с груби нарязани камъни, поставени един над друг и свързани със здрав хоросан. Старите стени са изградени от меки, жълтеникави каменни блокове, равномерно нарязани, а синкави скали са използвани в корпуса на стените, разположени на север от града. За крепостта се смята, че е преустроена през късния византийски период. Крепостта се състои от две части, т.е. от двор и цитадела (главна кула). Западните и южните части на стените около стария град Визи са все още непокътнати. На стените, разположени от западната страна, има няколко бастiona, а още един бастион пред тях е изграден за защита на акведуктите. Южните стени от големи каменни блокове са запазени и са с височина до 3-4 метра.

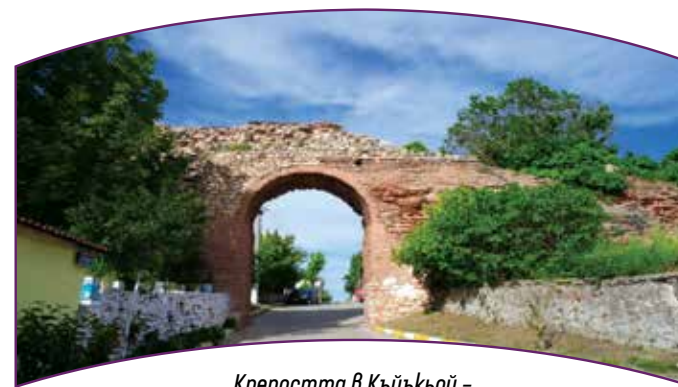

Крепостта Визе - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-tarih-rotasi/>)

8. КРЕПОСТТА В КЪЙЪКЪОЙ

Крепостта в Къйъкьой заобикаля значителна част от град Къйъкьой в район Визе и е построена по време на управлението на Юстиниан през

византийския период (6-ти век). Хоросанът в конструкцията показва, че е бил ремонтиран през 9-и и 10-и век. Крепостта е разположена върху планинска страна, простираща се в посока към морето между Казандере на юг и Пабучдере на север. Западната фасада на крепостта е легнала върху плоска земя, докато източната му фасада е изцяло разрушена. Понастоящем непокътнатите части показват, че стените са били покрити от равномерно изрязани камъни, с чакълен пълнеж отвътре. Тук дебелината на стената е 2,20 метра, а височината ѝ е 2,50 метра. Височината на стените, разположени до втората порта, достига до 5 метра. Вторият бастион вече не съществува в наш дни. Стените тук достигат до 6 метра. Тайна порта е разположена на юг от южните стени, като до портата може да се стигне от крепостта след спускане от 180 стъпала. Портата към двора е добре запазена и до днес. Изрязаният блок върху тухла е покрит с камъни. Има и защитен канал с ширина 12 метра от третия до шестия бастион. Портата на Визе е покрита с каменни и тухлени греди и е възстановена през 1991 година.

Крепостта в Къйъкьой –
(<http://duygusalrotalar.blogspot.com/2017/06/kiyikoy.html>)

9. ОСТАНКИ ОТ КРЕПОСТТА ПЪНАРХИСАР И ОТ КРЕПОСТНИТЕ СТЕНИ

Крепостта Пънархисар е една от историческите сгради, които са запазили своята цялост и са разположени в централния район Пънархисар

в провинция Къркларели. Въпреки че не е известна точната дата на изграждането на съответния замък и на стените, съгласуваното мнение е, че строежът е използван като група от строежи във Византия от 5-ти век. Тъй като е бил използван като аванпост, крепостта Пънархисар е построена като цяло майсторски, с използване на запълващ чакъл.

Крепостта Пънархисар - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-tarih-rotasi/>)

10. ДРЕВНИЯТ ТЕАТЪР ВЪВ ВИЗЕ

Древният театър във Визе се намира в район Визе в Къркларели. Открита при разкопки, проведени в три сезона между 1995 и 1998 г., сградата се смята за спадща към римските времена и е била разкрита с нейните кухни, траверси между тези кухни, сцената и оркестрината. Находките, получени от съответните проучвания, включват сценични релефи и статуи, изобразяващи релефни сцени от Дионисий върху мрамор, в допълнение към стъклени, метални и керамични парчета, принадлежащи към римски, византийски и османски периоди, както и монети, принадлежащи на императори, и 4 релефни сцени и женска статуя. Те са допълнени с определянето на голям брой монети, принадлежащи на императори. Продължават усилията за разкриване на целия театър и превръщането на тази площ в археологически обект. Разкритите тук при разкопките постройки са изложени в музея Къркларели.

Античен театър Вузе - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-tarih-rotasi/>)

11. МОСТЪТ В БАБАЕСКИ

Мостът в Бабаески се намира в град Бабаески в провинция Къркларели. Мостът е построен между 1633 и 1634 г., през периода на Мурад IV. Мостът в Бабаески, дълъг 72 метра и широк 5,85 метра, е построен на един от ръкавите на река Ергене. Мостът, който е построен със седем отвора с използване на изсечен камък, е разположен на пътища на караваните от Истанбул до Румелия.

Мостът Бабаески - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-tarih-rotasi/>)

12. МОСТЪТ В АКАРДЖА

Мостът Акарджа, за който се предполага, че е построен по време на османския период, е разположен на река Ергене, на входа към Пехливанкьой от Узункьопрю по пътя между Узункьопрю и Одрин. С общо 7 арки, включително кръглите арки, разположени около голямата арка в средата, мостът все още се използва. Горната половина от неговия надпис без дата е откъсната и в резултат на това не показва конкретна дата на изграждането на моста; стилът на изграждането му обаче, материалите и целта на употреба показват, че мостът е построен през 16-ти век по време на Османския период.

Мостът Акарджа - (<http://www.tgdturkey.com/tr/kirklareli/foto-galeri/pehlivankoy-akarca-koprusu/pehlivankoy-akarca-koprusu-1.html>)

13. МОСТЪТ В АЛПУЛУ (СИНАНЛЪ)

Мостът в Алпулу (Синанлъ) със заострена арка е построен по времето на Соколлу през 16-ти век като най-величественият монументален мост от архитекта Синан, който използвал околните камъни от 76 см като монолитни камъни. Няма друга каменна арка с ширина, достигаща 2,5 метра.

Мостът Алпулу (Синанлъ) - (<https://tr.pinterest.com/pin/157837161922330706/>)

14. БАНЯТА ХЪЗЪР БЕЙ

Банята Хъзър бей, известна още като Двойната баня, е част от Комплекс Хъзър бей и се намира в центъра на Къркларели. Тъй като има двоен вход за мъже и жени в турската баня, се нарича "двойна баня". Била е построена непосредствено до прототипа, друга част от мавзолея. Изградена е през 1383 г. от Кьосе Михалзаде Хъзър бей, според традиционната османска архитектура. Външната повърхност на стените и куполните фенери се състоят от гладък покривен слой.

Турска баня Хъзър бей - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-tarih-rotasi/>)

15. ГРОБНИЦАТА НА 40-ТЕ МЪЧЕНИЦИ

Паметникът на 40-те мъченици е построен за четиридесетте нападатели, паднали жертви по време на отвоюването на Къркларели от турските армии, командвани от Демирташ паша (по време на царуването на Мурад I) от византийската окупация. Заобиколено от мраморни колони, гробището има още два гроба с мраморни краища, пръст в средата и засадени цветя от двете страни на правоъгълния паметник, който освен това съдържа и мраморна гробница, показваща имената на четиридесетте мъченици.

Паметникът на 40-те мъченици -
(www.kulturportali.gov.tr/turkiye/kirklareli/gezilecekkyer/kirk-sehitler-aniti)

16. ГАРАТА НА КЪРКЛАРЕЛИ

Гарата и влаковата линия са построени от австралийска строителна компания, за да достигне до линията Одрин-Истанбул през 1873 г. в Алпулу и да се свърже Къркларели с Истанбул. Някога е била управлявана и от френска компания. Понастоящем гарата е недостъпна и се е превърнала в една от най-красивите площи за отгих в града със своите развлекателни зони.

Ж.П. Гарата в Къркларели -
(<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-tarih-rotasi/>)

17. УКРЕПЛЕНИЕ СЕЙФИ ОГЛУ И КАМЕННОТО УКРЕПЛЕНИЕ

Укрепление Сейфи Оглу се намира на 3 километра в посока североизток, а каменното укрепление - на 3 километра в посока северозапад от провинциалния център на Къркларели. Укрепление Сейфи Оглу и Каменното укрепление са построени с цели сигурност след Руско-турската война през 1877-1878 г. Укрепление Сейфи Оглу и Каменното укрепление са подобни на одринските укрепления с оглед стила на тяхното строителство, но са различни, във връзка с целта им за защита.

Укрепление Сейфи Оглу и каменното укрепление -
(<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-tarih-rotasi/>)

18. СЕЛСКАТА МОГИЛА АШАЪ ПЪНАР

Селската могила Ашаъ Пънар се намира на 3 километра от центъра на Къркларели. Могилата, която е много стара, била забелязана за първи път през 1980 г. Когато била открита, била записана с името „Салхана“. Благодарение на разкопките, извършени през 1993 г., се разбрало, че регионът е бил използван като селище през епохата на неолита. По-ниската могила Пънар е най-старото земеделско селище в Тракия. По-ниската могила Пънар, разположена на площ от 3000 квадратни метра, е най-големият обект на археологически разкопки в Къркларели.

Селската могила Пънар- (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-tarih-rotasi/>)

19. МОГИЛАТА КАНЛЪГЕЧИТ

Могилата Канлъгечит се намира на юг от провинциалния център на Къркларели. Могилата Канлъгечит, която е историческа могила, се намира на разстояние 300 метра от селищната могила Ашаъ Пънар, друга историческа част на града. Исторически се отнася към 3000 пр.н.е. Това е най-старото градско селище, известно на Балканите, и е селището на анадолската колония, спадаща към първата и единствена бронзовата епоха в Тракия. Могилата Канлъгечит, която за пръв път започнала да се

формира през бронзовата епоха, е най-старият пример за пътищата на караваните там. Могилата: север, изток и юг. Различни разкопки се извършват в могилата Канлъгечит, като първите археологически разкопки са извършени през 1994 г.

20. МЕСТЕН ТЕКСТИЛ

Занаятчийството в Къркларели е много ценно благодарение на мотивите, които са уникални за региона. Известни са най-вече ръчните тъкани от село Пойралъ в Къркларели. Поради широко разпространеното животновъдство във и около Къркларели няма проблем със суровината и в този случай тя осигурява широко разпространеното тъкане. Тъкането от древността в Къркларели, започнало от преди 8000 години, продължава и днес с молитвени килимчета, седла, чанти и пътеки, които се правят от вълнена прежда на хоризонтални дървени станове.

Местен текстил - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-tarih-rotasi/>)

ПЪТЯТ НА ВЯРАТА

1. Комплексът Соколу Мехмет паша
2. Комплексът Хъзър бей и джамията Хъзър бей
3. Джамията Джедиг Али паша
4. Малката Света София (джамията Гази Сюлейман паша)
5. Манастирът Свети Никола
6. Пещерните манастири

1. КОМПЛЕКСЪТ СОКОЛУ МЕХМЕТ ПАША

Разположен в район Люлебургас в провинция Къркларели, комплексът Соколу Мехмет паша се намира в пространството, простиращо се по протежение на бившата магистрала Истанбул-Одрин. Комплексът е възложен от Соколу Мехмет паша на главния архитект на времето Синан и неговия екип, Асоциацията на кралските архитекти, през 1569 г. Комплексът се състои от джамия, медресе, кервансарай, къща за гости, кухня с трапезария, базар, молитвен купол, гробище, основно училище, двоен хамам, мост, фонтани, акведукти и цистерна. Сред тези структури единствените, които стоят все още, са джамията, базарът и хамамът. Комплексът е бил построен със специфичен дизайн, който дава пример за по-късни комплекси. Най-важната сграда в комплекса изпъква и това е джамията „Сокулу Мехмет паша“. Разположена върху квадратна площадка, джамията е украсена с просто проектирана външна архитектура и куполи, които са относително по-големи от тези в други джамии. Нейните минарета са обичайни на външен вид. Тъй като е една от най-важните джамии в Люлебургас, тя е отворена за молитви през целия ден.

Комплекс Соколу Мехмет Паша -
(<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-inanc-rotasi/>)

2. КОМПЛЕКСЪТ ХЪЗЪР БЕЙ И

ДЖАМИЯТА ХЪЗЪР БЕЙ (ГОЛЯМАТА ДЖАМИЯ)

Разположена в центъра на провинцията, тази джамия е построена от Михалзаде Хъзър бей през 1383 г. и оттогава е подслонявала голям брой цивилизации. Всъщност тя е известна като първата джамия, която е била построена в Анадола. Застанала върху 1470 квадратни метра с размери 15 x 15 м, тази джамия има религиозни обслужващи площи, достатъчни за 1000 души. Джамията се сринала в резултат на земетресение и била възстановена в правоъгълна форма. Половината от минарето била разрушена от българите по време на Балканската война, но след края на войната минарето било отново ремонтирано. Говори се, че Ататюрк е посетил мястото и е дал указания, то да бъде възстановено, през 1930 година. Ремонтирана няколко пъти, джамията била възстановена в оригиналната си форма от Генералната дирекция на фондациите през 2007 г. Джамията заживява с ръчно направените резби от калиграфа Тевик паша от Кастамону. Нейната структура придава впечатление за ранна османска архитектура. Съществуват и слухове, че гробницата на Хъзър бей се намира в рамките на комплекса с джамията.

Комплексът Хъзър бей и джамията Хъзър бей -
(<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-inanc-rotasi/>)

3. ДЖАМИЯТА ДЖЕДИД АЛИ ПАША

Известна също и като „Голямата джамия“ сред хората в Бабаески, тази джамия е била поръчана от Великия везир Семиз „Джедиг“ Али паша през 1560 г., с архитект Синан. Ремонтната основно през 1832 г., джамията все още се използва в наши дни. Разположена върху площадка, джамията е построена с нарязан пясъчник. Куполът, покриващ джамията, е облицован с олово. Разполага с два взаимно свързани притвора. Има минаре с единствен балкон. Надписите от изграждането и ремонта на джамията са все още непокътнати. Джамията Джедиг Али паша е по-малък модел на джамията Селимие в Одрин.

Джамията Джедиг Али паша - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-inanc-rotasi/>)

4. МАЛКАТА СВЕТА СОФИЯ (ДЖАМИЯТА ГАЗИ СЮЛЕЙМАН ПАША)

Джамията, известна и като джамията Гази Сюлейман, се намира между цитаделата и двора в квартал Кале в район Визе. Построена е като църква по време на царуването на Юстиниан през 6-ти век. С правоъгълно

разположение, наподобяващо квадрат, църквата разполага с купол, поставен върху кръгъл постамент с шестнадесет лъча. В сградата доминира атмосферата на църква, въпреки че е превърната в джамия. Тя е била обект на различни изменения във времето. Най-накрая е възстановена в първоначалната ѝ форма от Генерална дирекция на фондациите през 2007 г.

Църквата „Малката Света София“ (Джамията „Гази Сюлейман Паша“) - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-inanc-rotasi/>)

5. МАНАСТИР СВЕТИ НИКОЛА В КЪЙЪКЪОЙ

Манастирът „Свети Никола“ се намира в град Къйкъкой, район Визе в провинция Къркларели. Разположен на южния хълм по пътя на Папучдере, манастирът е на разстояние 700 метра от Къйкъкой. Той се смята за един от най-красивите примери за скални манастири от 6-ти до 9-ти век. В горната част на манастира „Св. Никола“ има отделения за монаси, в долната му част има свещен извор, а на приземния етаж е самата църква. Изворот е достъпен по стълби от северната страна. Освен това манастирът е бил изграден с килии, издълбани в камък. Църквата има втори вход от източната страна.

Манастирът „Свети Никола“ -
(<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-inanc-rotasi/>)

6. ПЕЩЕРНИТЕ МАНАСТИРИ ВЪВ ВИЗЕ

Манастирите се намират в Асмакя в район Визе в Къркларели. Те са дело от византийския период. Структурата е оформена с някои прилежащи естествени пещери, оформени от каменотелци.

Пещерните манастири -
(<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-inanc-rotasi/>)

ПЪТЯТ НА ГАСТРОНОМИЯТА

1. Хардалие
2. Меласа от Пойралъ
3. Калкан
4. Мед от Демиркьой
5. Сирене от Къркларели
6. Тиквено сладко (рачел) с гасена вар
7. Кюфтета от Къркларели
8. Козле на чевверме
9. Къдрава тракийска овца
10. Боза
11. Кисело мляко по поръчка
12. Череша от Къркларели
13. Ягоди
14. Сезонно рибно разнообразие
15. Лозарски продукти

1. ХАРДАЛИЕ

Хардалие е безалкохолна освежаваща напитка, характерна за кухнята на Къркларели и е означена на картата за местни вкусови в Турция; тя се произвежда от местно грозде с традиционни методи. Приготвена с използване на лозови листа, семена от горчица и грозде, Хардалие е специфична за Тракия и има благоприятно въздействие върху силата, апетита, температурата, кръвното налягане и регулирането на кръвоносната и имунната система. В тази връзка се консумира като хранилище за витамини. Грижливо се избира грозде от сорта Папазкарасъ (местно грозде със синкав нюанс), за да се получи тъмна напитка и след това се натиска достатъчно силно, за да се скъса обвивката на гроздовите зърна. Семената от горчица се смачкват така, че да се счуни кората им, за да се

избегне образуването на вино или оцет. След това двете съставки се поставят в бъчви, покрити с лозови листа. След като достигне необходимата консистенция, сместа се филтрира, за да е готова за пиене.

Харгалуе - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-lezzet-rotasi/>)

2. МЕЛАСА ПОЙРАЛЪ

Този продукт е вид меласа от цвекло, специфична за Къркларели. Цвекловата меласа се произвежда обикновено в Къркларели, докато в Текиргаз и Одрин предпочитат производството на гроздова меласа. Къркларели има благоприятен климат и структура на почвата за отглеждане на захарно цвекло. Цвекловата меласа, произведена по традиционните методи в село Пойралъ, е станала национално известна. Меласата от Пойралъ има по-плътна консистенция и по-остър аромат, отколкото другите видове меласа.

Меласа Пойралъ - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-lezzet-rotasi/>)

3. КАЛКАН

Калканът е вид риба, живееща на дълбочини от 20 до 70 метра в Средиземно, Егейско, Мраморно и Черно море. Тази малка риба, живееща на дъното на морето, се храни с малки морски животни и раци. Консумира се обикновено в град Къйъкьой, разположен по Черноморското крайбрежие на Тракия. Къйъкьой е известен със своя калкан и е често посещаван от туристи от съседните провинции, специално за да опитат вкуса на рибата. Калканът се пържи обикновено на тиган, а копчетата на рибата трябва да се отстранят преди консумация. Рибата е доста популярна поради по-малко мазното си месо.

Калкан - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-lezzet-rotasi/>)

4. МЕД ОТ ДЕМИРКЪОЙ

Медът от Демиркьой се произвежда от тракийски пчели, една специална Медът от Демиркьой се произвежда от тези пчели в истрийските гори на Къркларели. Този мед има остър аромат и тъмен цвят. Медът от Демиркьой, който се различава от вкусовете и цветовете при други цветя, се превърна в марка „Къркларели“. Известно е, че много заболявания се лекуват с този мед.

Мед от Демиркьой - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-lezzet-rotasi/>)

5. СИРЕНЕ ОТ КЪРКЛАРЕЛИ

Това специфично сирене се произвежда от млякото на животни, отглеждани в Къркларели. Къркларели е известен със сиренето си, както Одрин и Текирдаг в Тракия. Едно широко разнообразие от сирена се произвежда с естествени дрожди въз основа на дейностите на овцевъдството и говедовъдството, обичайни за района.

Сирене от Къркларели - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirkclareli-lezzet-rotasi/>)

6. ТИКВЕНИЯТ ДЕСЕРТ В ГАСЕНА ВАР

Прочутият тиквен десерт, приготвян навсякъде в Анадола, се допълва със сос, приготвен с вар, който добавя хрупкавост към външната кора на десерта, така че се получава тиквен десерт с хрупкава кора, но мека сърцевина. С освежаващия си вкус, тиквеният десерт в гасена вар може да се консумира по-често след началото на сезона на тиквата, в края на октомври всяка година.

Тиквен десерт в гасена вар - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirkclareli-lezzet-rotasi/>)

7. КЮФТЕТА ОТ КЪРКЛАРЕЛИ

Това ястие се нарежда на първо място сред местните деликатеси на провинцията. Предлаганите в Одрин и Текирдаг ястия с кюфтета, както и в другите провинции в Тракия, са също известни, но всяко от тези ястия има специфичен вкус. Тези кюфтета се приготвят с месо от животни, отглеждани в Странджа планина, в Къркларели. Кюфтетата дължат вкуса си на месото от животни, отглеждани с естествена храна и в естественото им местообитание. Кюфтетата на скара се сервират с печени зелени чушки и сос от домати и чушки в отделна чиния, а ако предпочитате - и овче мляко.

Кюфтета от Къркларели

8. КОЗЛЕ НА ЧЕВЕРМЕ

Това е специфично ястие за Къркларели и се предлага през април и май. Известни пекарни за ярета са отворени само през април и май, тъй като те бележат сезона на ярето. Печеното яре се приготвя от заклано яре, с вързани предни и задни крака към дървен прът от двете страни, с едра морска сол вътре в него и готвено в глинена пещ за около три часа. Ястието се поднася с кисело мляко, пресен чесън и лук върху восъчна хартия вместо в чиния.

Козле на чеверме -
(<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-lezzet-rotasi/>)

9. КЪДРАВА ТРАКИЙСКА ОВЦА

Къдравата порода овце се поддържа чиста по проектите “Генна банка за породата къдрава овца” и “Обществено усъвършенстване на породата къдрава овца в Къркларели”, изпълнявани в Тракия от Министерството на храните, селското стопанство и животновъдството и поради това месните продукти от тази порода се предпочитат поради качеството и вкуса на месото.

Къдрава тракийска овца -
(<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-lezzet-rotasi/>)

10. БОЗА

Бозата е обичайно произвеждана и консумирана зимна напитка, която предлага защита и енергия през време на студените дни в Тракия и особено в Къркларели. Произвежда се от полента (царевичен грис), захар и вода и съдържа голямо количество минерали и витамини. Категоризирана като питателна и здравословна напитка, бозата е богата на физически необходими хранителни вещества, включително желязо, фосфор, цинк, калций и витамин А. Може да се сервира с храни като сушени нахут, канела или натрошени лешници. Бозата се превърна в запазена марка за Къркларели.

Боза -
(<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-lezzet-rotasi/>)

11. БИВОЛСКО КИСЕЛО МЛЯКО

Това кисело мляко е доста известно в град Къйкьой в Къркларели. Биволското кисело мляко се приготвя с мляко от водни биволи. Мандатното отглеждане е било доста обичайно в миналото около провинцията, но се прави само в североизточната част на Тракия през последните години. Отглеждането по поръчка се наблюдава най-вече в района на Сарай в Текирдаг и в Къркларели. Млякото, получено от водните биволи, отглеждани в района, се използва за производство на биволско кисело мляко и сметана

(каймак). Най-естествената форма на кисело мляко може да опитате в Къйкьой като гореща точка за отглеждане на биволи.

Биволско кисело мляко -
(<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-lezzet-rotasi/>)

12. ЧЕРЕШИ ОТ КЪРКЛАРЕЛИ

Черните черешы от Къркларели се превърнаха в символ за Къркларели, станал известен като „Градът на черните черешы“ в последно време. Организиран се фестивал на черните черешы, като най-красивите са изложени по време на фестивала „Село Карахъдър на черните черешы“, както и разнообразни конкурси се провеждат всяка година от 2013 г. насам. Черните черешы от Къркларели се превърнаха в запазена марка с времето и са доста популярни заради своя вкус.

Черешы от Къркларели -
(<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-lezzet-rotasi/>)

13. ЯГОДА

Ягодите, отглеждани в Къркларели, заемат специално място в Тракия и са се превърнали в запазена марка с качеството си. Къркларели има най-благоприятните природни условия за отглеждане на ягоди и най-добрите полета за ягоди поради киселинността на почвата. Организиран от 1982 г. насам, фестивалът за ягоди популяризира прочутите ягоди с дейности по култивиране и дегустация.

Ягода -
(<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-lezzet-rotasi/>)

14. СЕЗОННО РИБНО РАЗНООБРАЗИЕ

Инеага, която се намира в район Демиркьой на Къркларели, е много богат град по отношение на рибното разнообразие на Къркларели, благодарение на седем защитени района със шаран, лаврак и кефал. В Инеага, която има рибарско пристанище, можете да намерите най-пресните сезонни риби на много икономични цени. В Инеага всеки сезон можете да се насладите на вкусна риба, никой посетител не трябва да се връща от Инеага - източник на прясна риба през всички сезони - без да опита печени и пържени кефали, варени на пара червени скариди и пържени миди.

Сезонно рибно разнообразие -
(<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-lezzet-rotasi/>)

15. ЛОЗАРСКИ ПРОДУКТИ

През цялата история Къркларели е известен със своите лозя и напитки, произведени от лозарски продукти в тракийския регион, особено в Текирдаг и Къркларели, които са благоприятни за лозарството. Къркларели е един от най-важните региони на Турция за производство на грозде и следователно за производството на напитки. Гроздето, отглеждано в Къркларели, се подлага на ферментация за производството на напитки. Тези напитки, които са се превърнали в култура на Тракия, се изнасят в много страни по света.

Лозарски продукти -
(<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-lezzet-rotasi/>)

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

С този пътеводител представихме част от богатото природно и културно-историческо наследство в трансграничния регион България - Турция.

Красотата на Странджа и връзката ѝ с Черно море предоставя възможност за разнообразни форми на туризъм и притежава огромен потенциал за развитие на нови туристически продукти и съвместни дестинации, които да бъдат популяризирани.

Посещението в Странджа ще ви докосне до отминали епохи, ще ви запознае с местните традиции, а разходките сред природата ще ви накарат да почувствате магията на планината.

ИЗТОЧНИЦИ (ЧАСТ 2)

Линкове към снимките

ПРИРОДЕН МАРШРУТ

1. Пещерата Дунница - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-doga-rotasi/>)
2. Инеага - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-doga-rotasi/>)
3. Лиманкьой - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-doga-rotasi/>)
4. Национален парк „Лонгозни гори“ (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-doga-rotasi/>)
5. Демуркьой - (www.bosnakmedya.com/kirklarelinin-bosnak-koyu-balaban-velika/)
6. Къйкькой - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-doga-rotasi/>)
7. с. Безенгук - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-doga-rotasi/>)
8. с. Хамгу Бей - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-doga-rotasi/>)
9. Паранланеризъм в Кофчаз (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-doga-rotasi/>)
10. Странджа (Планините Йълдъз) - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-doga-rotasi/>)
11. Маршрути за разходка

ИСТОРИЧЕСКИ МАРШРУТ

1. Музеят в Къркларели - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-tarih-rotasi/>)
2. Дома на Атамюрк - (<http://www.turkiyeturizm.com/ataturk-evini-6-ayda-100-bin-kisi-ziyaret-etti-56368h.htm>)
3. Културен дом „Али Ръза Ефенди“ - (<https://kirklareli.bel.tr/2018/01/02/ali-riza-efendi-kent-kultur-evi-acildi/>)

4. Морски Фар в Инеага - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-tarih-rotasi/>)
5. Леярна „Фатих“ в Демуркьой - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-tarih-rotasi/>)
6. Квартал „Яйла“ и историческите му къщи - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-tarih-rotasi/>)
7. Креносма във Вузе - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-tarih-rotasi/>)
8. Креносма „Къйкькой“ - (<http://duygusalrotalar.blogspot.com/2017/06/kiyikoy.html>)
9. Креносма „Пънархисар“ - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-tarih-rotasi/>)
10. Античен театър във Вузе - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-tarih-rotasi/>)
11. Мостът в Бабаески - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-tarih-rotasi/>)
12. Мостът в Акарджа - (<http://www.tgdturkey.com/tr/kirklareli/foto-galeri/pehlivankoy-akarca-koprusu/pehlivankoy-akarca-koprusu-1.html>)
13. Мостът в Алпуллу (Синанлъ) - (<https://tr.pinterest.com/pin/157837161922330706/>)
14. Банята „Хъзърбей“ - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-tarih-rotasi/>)
15. Паметник на четиригесемте героя - (www.kulturportali.gov.tr/turkiye/kirklareli/gezilecek-yerler/kirk-sehitler-aniti)
16. Гарата в Къркларели - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-tarih-rotasi/>)
17. Пегума Сейфуоглу и каменния пегум - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-tarih-rotasi/>)
18. Могила „Ашагъ Пънар“ - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-tarih-rotasi/>)
19. Могила „Канлъгечим“ - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-tarih-rotasi/>)
20. Местен мексмул - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-tarih-rotasi/>)

РЕЛИГИОЗЕН МАРШРУТ

1. Религиозен комплекс „Соколлу Мехмет Паша“ - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-inanc-rotasi/>)
2. Религиозен комплекс „Хъзърбей“ и джамия „Хъзърбей“ - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-inanc-rotasi/>)
3. Джамия „Джегуг Али Паша „ - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-inanc-rotasi/>)
4. Малка църква „Света София“ (Джамия „Тазу Сюлейман Паша“) - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-inanc-rotasi/>)
5. Манастир „Свети Николо“ - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-inanc-rotasi/>)
6. Пещерен манастир - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-inanc-rotasi/>)

КУЛИНАРЕН МАРШРУТ

1. Харгалуе - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-lezzet-rotasi/>)
2. Пеммез „Поуралъ“ - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-lezzet-rotasi/>)
3. Руба калкан - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-lezzet-rotasi/>)
4. Мег от Демуркьой - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-lezzet-rotasi/>)
5. Супене от Къркларели - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-lezzet-rotasi/>)
6. Слагко от муква във вар - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-lezzet-rotasi/>)
7. Кюфте от Къркларели
8. Козле на чевърме - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-lezzet-rotasi/>)
9. „Тракия Къвърджъзъ“ (тракуйска къдрова овца) - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-lezzet-rotasi/>)
10. Боза - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-lezzet-rotasi/>)

11. Буволско кисело мляко - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-lezzet-rotasi/>)
12. Череша от Къркларели - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-lezzet-rotasi/>)
13. Язогу - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-lezzet-rotasi/>)
14. Сезонни бугове руба - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-lezzet-rotasi/>)
15. Лозарска прогукму - (<http://trakyaturizmrotasi.com/tr/kirklareli-lezzet-rotasi/>).

